

Šiame numery

BALTISKOSIOS STUDIJOS UŽSIENY IR VILNIUS.
VISAS GYVENIMAS ŽURNALISTIKAI — KUN. J. PRUNSKIO SUKAKČIŲ PARASTĖSE.
NAUJŲ ENERGIJOS ŠALTINIŲ BEIEŠKANT.
SUTELKTIŲ MŪSŲ DAILININKŲ PARODA.
LIONĖS SUTEMOS POEZIJA.
ISTRAUKA IS PREMIJUOTOJO ALOYZO BARONO ROMANO.
POKALBIS SU "ANTRO KAIMO" UZVAIZDU ALGIRDU TITU ANTANAICIU.
ST. BARZDUKO PARUOSTAS VEIKALAS.
NAUJI LEIDINIAI.
KULTURINĖ KRONIKA.
FILMŲ ĮVAIRUMAI.
MOTERŲ GYVENIMAS.

Kertinė paraštė

Baltiškios studijos užsienyje ir Vilnius

Apie pustrėčio mėnesio pernai išbuvo Vilniuje. Gyvenom ant kalno, kurio papėdėj Neris daro vingį ir nuo kurio matyti Vilniaus panorama. Gražioji Čiurlionio gatvė, studentų bendrabutyje iš keturių kambarių, skirtų svečiams iš užsienio, dviejuose gyvena mūsų šeima. Kituose dviejuose kambariuose gyventojai keičiasi — ekonomijos profesorius iš Kazachstano, sportininkų grupė iš rytų Vokietijos, profesorius iš Čekoslovakijos, kuris Vilniuje jau nebe pirmą kartą.

Mes, užsieniečiai, vieni su kitais pasiveikindavom, vieni kitiems nusišypsodavom. Kartais susitikdavom virtuvėje, kitąsyk prie dušo, kuriuo visi naudojome.

Atvyko nauja užsienietė. Atėjo ji manęs kažko paklausti. Rusiškai nemoku, tai mėginau sužinoti, ar nesuskalbūtumėm kitom kalbom. Pasirodė, ji mokanti angliskai. Prabilusios angliskai, abi nustebom — aišku, kad abi iš Amerikos. Ji tada norėjo žinoti, kur čia nusipirkt valgt.

Pasikvietėm užkąsti pas save.

Theresa ruošia doktoratą New Yorke, Columbia universitete. Disertacijos tema — Lietuvos statusas. Į Rusiją, Ukrainą ir į Vilnių ji atvykus rinkti medžiagos. Medžiagos randanti daug. Amerikoje Lietuvos statusas dar terra incognita, tačiau Sovietų Sąjungoj daug kas ta tema domisi.

Užsiminiau jai, kad yra tarptautinė mokslinė organizacija, kuri studijuoja Lietuvą liečiančius klausimus. Gal jai būtų vertinga su ta draugija susipažinti? Galėtų ir straipsnį iš savo studijų paskelbti jos žurnale.

"Aš jau priklausau panašiai tarptautinei mokslinei organizacijai, Association for the Advancement of Baltic Studies", atsakė. Nustebau. Nemaniau, kad Vilniuje išgirsiu minint AABS. Pati ne kartą mėginau iš JAVsiųsti AABS leidinį į Vilnių — ir tai žmonėm, kurie "tarybiniai" tvirt. Bet jie mano siųstų žurnalo nu-

merių nė karto negavo. Buvau girdėjęs, kad užsieniečiai gali Lietuvoje užsienietiškos spaudos gauti, tad paprašau, kad, man būnant Vilniuj, pasiųstų ten AABS leidinį. Bet ir šie numeriai dingo be žinios.

Kad amerikietė apie AABS žinojo, nebuvo, iš tikrųjų, joks stebuklas. Ne Sov. Sąjungoj ji apie tai sužinojo, o JAV savo profesinių interesų dėka. Amerikiečiai, kanadiečiai ir t. t., kurie domisi Pabaltijū, iš karto atranda AABS. Tai rimto lygio profesinė organizacija. Nuo kitų panašių, ji skiriasi tik žmonėmis, kurie ją palaiko. Paprastai į profesines organizacijas stoja žmonės profesiniams sumetimais. AABS suorganizavo ir jos stiprėjimu rūpinasi lietuviai, latviai ir estai — išieviai su misija. Užtat AABS narių sąrašuose yra daug žmonių, kurie su baltistika net neturi profesinio ryšio: mokslininkai, tarnautojai, gydytojai, muzikai, inžinieriai, romaniškųjų kalbų mokytojai ir profesoriai, trumpaiariant, mūsų švietimo, kuri rimtai nori palaikyti Lietuvą mokslo žmonių dėmesio centre bei patys su malonumu skaito gerai pagrįstus, kompetentingai parašytus straipsnius apie Lietuvą, Latviją ir Estiją. Malonu, pagaliau, kartais ir šiaip kokiam labiau išprususiam kaimynui Journal of Baltic Studies ir rankas paduoti. Vienas Yale profesorius jau pats pasiteirauja, ar dar naujas numeris nepasirodė. Jis iš savo asmenišku stebėjimų buvo susidaręs įspūdis, kad lietuvių JAV "milijonai". Journal of Baltic Studies pasiskaitė, kad per antrąjį pas. karą į Vakarus pasitraukusius lietuvius, latvius ir estus kartu sudėjus nesulipdytum vieno didesnio JAV miesto. O kiek kultūrinės veiklos! Kiek knygų išleista! To profesoriaus akyse, kuris žmonių vertę sveria ne kiekybės, bet kokybės svarstyklėse, mūsų vertė išryškėjo, kaip dar niekad.

Reikia pakartotinai pabrėžti (nes mūsųose tai neįprasta), kad AABS nėra organizacija pabaltiečiams, kaip pvz. pabaltiečių mo-

Visas gyvenimas žurnalistikai

Kun. Juozo Prunskio sukakčių paraštėse

V. BAGDANAVICIUS, MIC

Kun. Dr. Juozui Prunskui pasitraukiant iš Draugo redaktoriaus pareigų, sulaukus pensijos amžiaus, nors pasiliekan artimųjų jo bendradarbių eilėse, yra verta sustoti prie jo įnašo tiek Draugui, tiek apskritai lietuviškai laikraštijai.

XX Amžiaus žmogus

Draugo redaktoriūm kun. Prunskis išbuvo 25 metus ir šio laikraščio formai ir vaidmeniui turėjo lemiančios reikšmės. Tačiau savo vardą lietuviškoje visuomenėje Prunskis buvo susidaręs jau Lietuvoje, pradėdamas redaguoti XX Amžių ir tame vaidmenyje išbūdamas 4 metus.

XX Amžius lietuviškoje laikraštijoje yra labai ryški apraiška. Ši laikraštį būtų galima vertinti ir kaip savitą politinį bei kultūrinį sąjūdį, bet mūsų atveju tenka pažvelgti į jį kaip į žurnalistinį — dienraštinį sąjūdį. Lietuva, pradėjusi atbusti iš I pasaulinio karo skurdo, šiame laikraštėje išgyveno pirmą plataus masto ryškinimą. Laikraštis visu veidu atsiskleidė konkretų žmogų. Ir šiame posūkyje ne tiek mokymui, kiek pačiam skaitytojui kun. Prunskis suvaidino vadovaujantį vaidmenį. Jo žmogiškai įdomūs reportažai buvo ano meto visuomenės tikras pasigardžiavimas, kuriam retai kas galėjo likti abejingas.

Zmonių laikraštiniškumas

Mums šiandien, esant amerikietiško dienraščio įtakoje, kuri ne kartą yra nuėjusi per toli savo dėmesiu asmeniui ir nuotykiui, tokiu būdu pasidarydama sensacijų gaudytoja, atrodo, kad šitoks laikraščio supratimas yra tik toks ir tegalimas. Tačiau, norint suprasti Prunskio žurnalistinio perversmo staigmeną, reikia pasišalinti, kad ir po komunistinio Lietuvos laikraščius. Mat, juose nėra asmeniškumų t. y. su-

asmeniū susijusių įvykių. Ten nerasime kas kokį asmeninį išgyvenimą viena ar kita proga turėję; kas su kuo apsišvedė; ar kas kur ekskursavo ar atostogavo. Jei-gu ten kartais pasitaiko asmeniškumų, tai jie yra tik kaip partijos linijos iliustracija.

Prunskis mielai lanko įvairius susirinkimus ir atskirus žmones. Jis, jei gali, nelenkia koncertų ir parengimų. Tai labai derinasi su jo žurnalistinio pobūdžiu. Tačiau susirinkimuose jis paprastai ligi galo nepasilieka. Niekas jo nesudomina taip giliai, kad jis prie to ir pasiliktų. Jo bendradarbiai žino, kad ne kartą Prunskis, įpušėjęs kokiam susirinkimui, priėjęs prie savo kolegos, prašo pažymėti, kas dar tame susirinkime atsitiks, o jis pats jau prasišalina.

Niekas jo nesudomina taip giliai, kad jis prarastų savo laisvę. Jis nugriebia paviršėlius nuo kiekvieno įvykio, nesirūpindamas nei lėkščių plovimu, nei salės sutvarkymu. Žinoma, ir laikas bei sveikata ne viską leidžia aprepti.

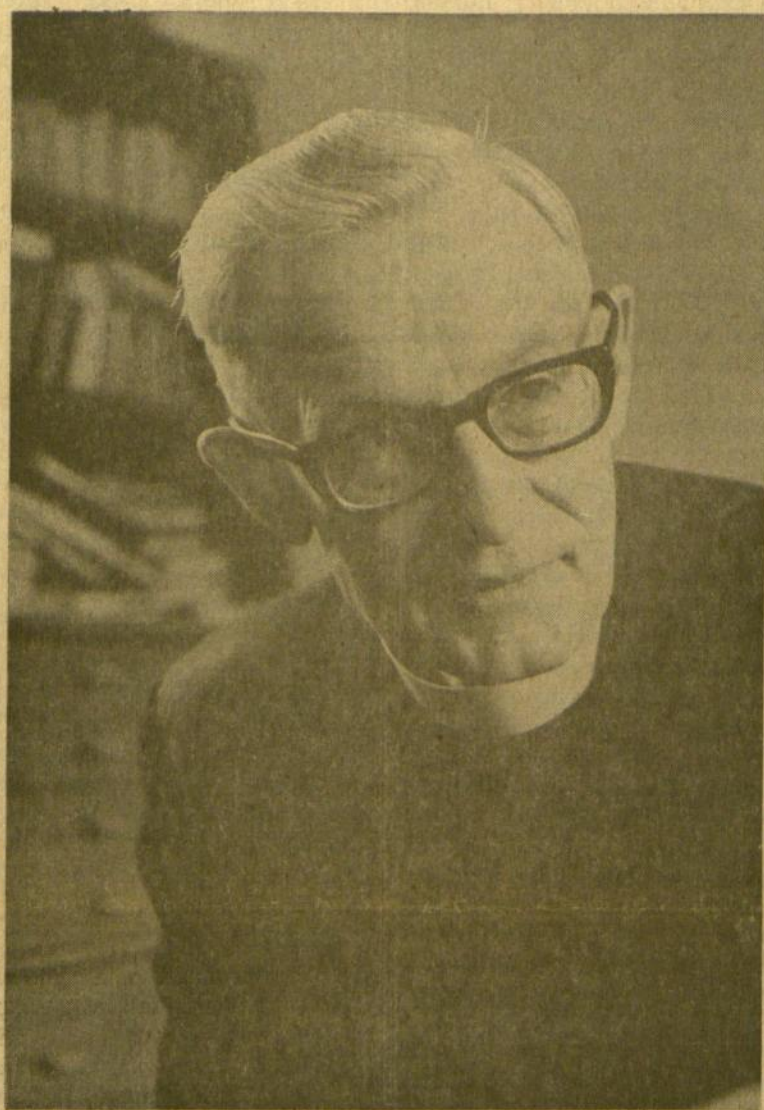
Tai sakdami, nenorime Prunskiu daryti kokio priekaišto, tik jį pilniau suprasti. Jeigu mes jį suprantame kaip reporterį, tai Prunskis tokiu yra labai aukštame laipsnyje. Jį gyvenimas domina labai plačiai; tačiau negalima iš jo norėti, kad jis kurioje nors srityje ar vietoje pasiliktų ir tuo būdu, žurnalistišku požiūriu, susiaurėtų.

Laikraščio paskirties klausimas

Apie 1955 m. Draugo bendradarbių klube buvo labai gyvai diskutuojamas klausimas, kokia yra laikraščio paskirtis. Kun. St. Yla, sakdamas pamokslą vienos Bendradarbių šventės proga, kėlė mintį, kad laikraštis turi formuoti visuomenę. Tai reikiška, kad jis turi tam tikras tiesas įtaigoti sa-

terų organizacija, ar neseniai susikūrus lietuvių, latvių ir estų politinės veiklos vienetams. AABS yra tarptautinė organizacija. Žmogaus kilmė čia nesvarbu. Jau dabar apie pusę AABS narių nėra pabaltiečiai. Laikui bėgant, nepabaltiečių procentas turėtų dar didėti. Jau dabar AABS suvažiavimuose paskaitas skaityto visuoklių tautybių profesionalai iš kelių kontinentų. Patys suvažiavimai, kurie iki šiol yra vykę JAV ir Kanadoj, jau šiemet, be JAV, įvyks birželio mėn. Švedijoj, o vėliau vasarą ir Vak. Vokietijoj.

Žinant kokie riboti ištekliai, AABS veikla stebina. Tačiau tai tik dar vienas gyvas įrodymas pabaltiečių aukšto kokybės. Šių metų pradžioje Draugo "Kertinė paraštė" buvo linkėjimas mums veikti kultūros srityje. Buvo paminėta ir AABS, ir buvo siūlyta mūsiškiams daugiau šia organizacija susidomėti. Tas dėmesys iš tikrųjų labai reikalingas. Iki šiol narių skaičiumi lietuviai organizacijoj buvo negausiausi.

Kun. Juozas Prunskis

Nuotrauka Algimanto Kežio, S. J.

vo skaitytojams ir tuo būdu visuomenę auklėti. Kun. Prunskiu šitoks žurnalistinis supratimas buvo nepriimtinas. Jis gynė pažiūrą, kad laikraštis, ypač dienraščio, pareiga visų pirma yra informuoti. Po labai gyvų diskusijų anuo metu buvo pasiektas kompromisas, ir Prunskis nusileido, jog laikraštis turi formuoti per informaciją. Kompromisas, kaip matome, yra išlaikęs būdingą Prunskio požiūrį į laikraštį.

Prunskio nuopelnai

Nors formaliai nesiimdamas nei visuomenės vadovo, nei jos auklėtojo vaidmens, Prunskis tačiau yra turėjęs jai didelės įtakos.

Vienas iš reikšmingiausių Prunskio nuopelnų Draugui yra patraukimas prie laikraščio daugumos buvusių XX Amžiaus bendradarbių. Jie žinojo, kieno jie yra kviečiami, o jis be jokio pažiūrų skirtumo juos čia telkė. Tokiu būdu, jei Draugas ne tik išsypasidarė bet ir išsilaikė ryšinio vaidmenyje beveik visai naujai lietuviškai visuomenėi, už tai žymi nuopelnų dalis priklausom kun. Prunskiu.

Tarpe pastovių, gyveniman įvestų dalykų pirmoje eilėje tenka pažymėti kultūrinio Draugo priedo sukūrimą. Prunskis negalėjo pastangų įtikinti Draugo vadovybę, kad toks priedas yra reikalingas. Jis suteikė jam formą ir jo redagavime išbuvo vienuolika metų, nuo 1949 iki 1961 metų.

Draugo romano konkursas, kuris šiandien yra jau ilgametė institucija, savo pirmuosius žingsnius galėjo sėkmingai žengti dėl to, kad Prunskis stipriai šį sumanymą rėmė. Jis skatino Marijonų vadovybę šios progos nepraleisti, suprassdamas tokio konkurso na-

zacinį veikimą nesumobilizuojamas.

Kai sakome, kad Prunskis yra nesumobilizuojamas, tai tuo norime pasakyti, kad jis yra koks anarchistas. Būdamas teisininku (savo bažnytinės teisės doktoratą apgynęs Kat. universitete Washingtono) jis tokiu negali būti.

Vienas iš visuomeninių pobūdį turinčių Prunskio darbų yra Katalikų spaudos biuras Lietuvoje. Išėjęs iš XX Amžiaus, jis perėjo į Kat. Veikimo Centro žinybą, kaip informacijų biuro vedėjas. Jis rinko žinias, liečiančias tikėjimo ir doros klausimus, ir reguliariais biuleteniais jas perduodavo vyskupams, kat. organizacijų vadams ir kat. laikraščių redaktoriams. Tai buvo visuomeninio gyvenimo ir religinio gyvenimo supratimo įkvėpta veikla. Šioje veikloje Prunskis stengėsi atitaisyti klaidingas žinias apie katalikus. Jis buvo suorganizavęs pakankamą "žvalgybą" sužinoti, kas darosi katalikybei nepalankiuose sluoksniuose. Informacinė Prunskio veikla apėmė tokias sritis, kaip kovą už katalikišką moterystės sampratą ir baigiant religinės terminijos švarinimo darbu. Jis pradėjo valyti lietuvių bažnytinę kalbą nuo svetimybių ir barbarizmų.

Senatorius

Kitas reikšmingas kun. Prunskio visuomeninis darbas yra jo veikla Chicago arkivyskupijos kunigų senate. Už akių išrinktas tremtinių lietuvių kunigų grupės šioms pareigoms, jis parodė labai didelį sugebėjimą veikti parlamentinėmis priemonėmis. Savo veikla šioje srityje jis pasiekė, kad tremtinių kunigų teisės atlyginimo atžvilgiu būtų sulgyntos su vietinių kunigų, skaitant nuo jų darbo pradžios šioje arkivyskupijoje. Tai jam pasiekė padaryti, sutelkiant savo tezei vadovaujančius kunigų senato asmenis. Neseniai Chicago arkivyskupijos kurija priėmė šį nutarimą ir apie tai informavo klebonus. Reikia pastebėti, kad kun. Prunskis šiuo savo diplomatinio laimėjimu nepasinaudoja, nes, nebūdamas formalu parapijos asistentu, neįeina ton kategorijon, kurie gauna algas.

Šia proga tačiau tenka nepraleisti iš akių, kad kun. Prunskis parapijos asistento pareigose vienoje seniausio Chicago lietuvių parapijų, Šv. Jurgyje, yra išbuvo nuo 1940 iki 1969 metų, t. y. 28 metus.

Prunskio fondai

Nėra paslaptis, kad kun. Prunskis yra taupus žmogus. Jis moka surinktas vertybes sandėliuoti. Tačiau ir šioje srityje jis nori reikštis plačiai, žurnalistiskai. Jis nori, kad jo sutelktos santaupos sudarytų pastovų ilgametį premijų šaltinį lietuviams mokslininkams, laikraštiniams ir visuomenininkams. Tam tikslui jis jau teisiškai yra sutvarkęs fondus, kurie kiekvienų metų pradžioje duos premijas šių sričių atrinktiems darbuotojams. Mokslininko religinio veikalo autorias ir žurnalistu premijoms kandidatams atrinkti jis yra pavadęs Lietuvos katalikų mokslo akademijai Romoje. Visuomenininko premijai kandidatą išrinkti yra pavesta Pasaulio Lietuvių kat. bendrijai.

Jei ši institucija bus tvirtai teisingai veikianti, tai bus didelis žingsnis lietuvių visuomenės gerinimui.

Prunskio žinių agentūra

Prunskis nėra visuomenininkas paprasta to žodžio prasme. Jis yra laikraštiniškas, kuris nėra palankiamas jokiai visuomeninei linijai. Kai pokalbyje iškyla klausimas, kuriai mūsų ideologinei ar politinei galvosena Prunskis priklauso, tai nei viena iš jų Prunskio nesisavina. Jis eis su tais, kurie tarnaus lietuvių ir katalikų. Savo visą laiką norėdamas skirti spaudai, jis į organi-

Naujų energijos šaltinių ieškant

P. ŽITKUS

Išivaizduokime, kas atsitiktų, jeigu vieną dieną nebeturėtume gaunamos energijos; nebeturėtume apšildymo, šviesos, sustotų traukiniai, automobiliai, lėktuvai nebeskrisėtų, nebeplauktų laivai, sustotų fabriškai, neveiktų telefonai, telegrafas, radijas, televizija, sustotų veikusi visokia aparatura ligoninėse ir kitur, sustotų visas mechanizuotas susisiekimas ir net paprasčiausio maisto nebegalėtume pasigaminti. Šių dienų žmogus be energijos šaltinių nebegalėtų gyventi. Tačiau tie energijos šaltiniai, kuriais mes taip plačiai naudojames: nafta, dujos, anglis, vandens ir atominės energijos elektros jėgainės, yra gana riboti. Vieną dieną jie išseks. Ir kai kurie gana greitai, mūsų amžiuje.

Primityvus žmogaus reikalavimai buvo labai kuklūs. Jo pagrindinis energijos šaltinis buvo jo paties raumenys. Žmogus tik jų dėka keliavo, jais pasirūpino maistą. Tokie tada jo reikalavimai ir tebuvo. Gal pirmoji jo panaudota ne raumenų energija buvo medžio gabalas, kurį užsidegęs, gaunama iš jo šiluma pradėjo pasišildyti savo landynę oloje, kiek vėliau tą šilumą pradėjo vartoti maisto pasišildymui ir net apsaugai nuo plėšrių žvėrių. Tas primityvus žmogus vėliau prisitaikino gyvulių ir pradėjo naudoti jau svetimą energiją gyvulių raumenimis. Dar vėliau jis naudojo vandens ir vėjo energiją. Vandens ir vėjo nešamas, jis galėjo keliauti tolimesnes distancijas. Taip amžiams slenkant, surasdamas naujos energijos šaltinius, nuo malkos priėjo prie anglies, naftos, dujų, vandens ir net atominės energijos. Užtat, jeigu šiandien atimtum iš civilizuoto žmogaus tą energiją, jis būtų jėgėjis ir nebegalėtų gyventi.

Tas gyvenimo variklis — energija yra gaunama maždaug taip: 43 proc. iš naftos, 33 proc. iš dujų, 20 proc. iš anglies, 4 proc. iš vandens jėgainių ir dar tik 3,10 proc. iš atominės elektros jėgainių. Ta energija suvartojama apytikriai: 30,7 proc. pramonėje, 24,7 proc. elektros gamybai, 23,9 proc. transportui ir tik apie 20,7 proc. pramonėje, 24,7 proc. elektros gamybai, 23,9 proc. transportui ir tik apie 20,7 proc. namų reikalams: apšildymui, apšvietimui, maisto pasigaminimui ir kitiems smulkiesiems reikalavimams. Reikia, pats didysis tos energijos suvartotojas yra pramonė.

Kokios atsargos tos energijos šaltiniai, kuriais naudojames, yra šiandien? FPC (Federal Power Commission) 1971 skelbė, kad Amerikoje yra apie 240 trilijonų kubinių pėdų dujų, kurios priimanos vartojimui. Be to, dar esą gal ir didesni kiekiai, kurie nepriemami ar net nežinomi. Tačiau FPC sako, kad iki 1990 metų jau bus sunaudota tų dujų 20 trilijonų kubinių pėdų. Pramonėje ir gyventojų skaičiui augant ir didėjant, tas dujų poreikis dar padidės. Tais pačiais FPC šaltiniais sakoma, kad Amerika turi naftos tarp 70—140 bilijonų statinių. Tačiau jau 1980 metais per parą bus suvartojama apie 19 milijonų statinių (šiuo laiku per parą suvartojama 13 milijonų statinių). Apie 25 proc. naftos Amerika įsi-veža iš kitur, daugiausia iš arabų kraštų. Žinoma, naftą galima pagaminti iš anglies. Tą darė paskutinio karo metu Hitlerio Vokietija, kada negalėjo naftos atsivežti iš kitur.

Amerika turi apie 3200 bilijonų tonų anglies, bet tik apie 300-400 milijonų tonų galima jos iškasti šių dienų kasimo priemonėmis. Apie 62 proc. iškasamos anglies suvartojama elektros gamy-

bai — generacijai. Jeigu anglis būtų naudojama tik elektros gamybai — generacijai, tai jos užtektų 400-600 metų. Tačiau naftai mažėjant ir iš jos gaminant sintetinę naftą ir dujas, ji būtų suvartota nepalyginamai greičiau.

Atominės energijos panaudojimas irgi energijos klausimo neišsprendžia. Dabar daugiausia naudojama uraniu 235, bet jo ištekliai yra labai riboti. Sakoma, kad Amerika turi tik apie 1,6 milijonus tonų urano 235. Jo užtektų esamiems ir greit numatomiems pastatyti atominiams reaktoriams kurui apie 30—35 metams.

Naftos yra daug kur. Viduriniuose Rytuose jos yra apie 368 bilijonus statinių, o dujų apie 345 trilijonus kubinių pėdų. Turtingiausia naftos ištekliais yra Saudi Arabija, Kuwait, Iranas ir Irakas. Kanada irgi turi naftos ir dujų. Gana nemažus kiekius naftos ir dujų turi Sovietų Rusija, Kinija; be to, jos nemažai yra ir prie Vietnamo krantų po vandeniu.

Iki dabar žinomais šaltiniais ir apskaičiuotais duomenimis, pasaulyje yra apie 628 bilijonai statinių naftos ir apie 1860 trilijonų kubinių pėdų dujų. Iš to kiekio Rusija turi apie 75 bilijonus statinių naftos ir apie 546 trilijonus kubinių pėdų dujų. Jeigu Amerika suvartotų viso pasaulio naftą ir dujas, tai jai naftos užtektų 132 metams, o dujų 80 metų. Tačiau ne vien Amerika yra tų šaltinių vartotoja, o visas pasaulis. 1980 metais pasaulis sunaudos apie 40 milijonų statinių naftos per dieną. Reikia, per metus sunaudos apie 15,6 bilijonų statinių naftos. Nepadidėjant suvartojimui, turimo pasaulio naftos rezervo ištekliai užtektų 13 metų. O kas tada? Reikia, naftos krizė jau dabar matoma. Pagal apskaičiavimus, naftos ir dujų suvartojimui vis didėjant, užteks tik kokiai 15—20 metų, ne daugiau. Anglies turėtų užtekti kokiems 400 metų. Tačiau, jeigu iš jos bus gaminama sintetinė nafta ir dujos, tai tie ištekliai labai greit išsėms.

Kaip jau minėjome, vartojimas atominės energijos problemos irgi neišsprendžia. Viena, kad kai kurioms šakoms tie produktai netinka, o antra, kad visi turimi ištekliai tos energijos gaminimui yra riboti. Žinoma, elektros gaminimui hidroelektrinės jėgainės yra labai geras energijos šaltinis. Tačiau, kaip jau buvo aptarta, elektra ne visur pritaikoma. Laivams ar lėktuvams vartinti neįmanoma pagaminti tokių didelių ir galingų baterijų, kurios ilgai veiktų ir neišsikrautų. Sako-

ma, kad šio šimtmečio pabaigoje apie 25 proc. elektros bus gaunama iš atominės jėgainių. Tačiau, kaip minėjome, to atominio kuro ištekliai nėra dideli.

Anglis, naftą ir dujas vartojant energijos gavimui, susiduriama su didele tarša žemėje, vandenyje ir ore. Tačiau atominis kuras, irgi sudaro kai kurias problemas. Plymouth, Mass., yra pastatyta atominė elektros jėgainė "Pilgrim". Jeigu jos generatorių sukimui būtų vartojama anglis, tai ji paleistų į orą apie 14,400 tonų taršos (sieros dvideginio) sulphur dioxide per metus. Be to, atvežimas tos anglies irgi sudaro problemą, nepatogumus ir daug kainuoja. Pagaminti vienam milijonui kilovatų elektros energijos reikia 167,000 tonų anglies. Atominis kuras neduoda tos taršos ir jo pristatymas nereikalingas tiek išlaidų. Tačiau tas kuras kelia kitas problemas. Atominis kuras duoda garus, kurie suka tas turbinas, o generatoriai gamina elektros energiją. Tas kuras yra uranas 235, kuris duoda radio aktyvius pelenus. Be to, atominis reaktorius, kuris šildo tą vandenį garams, turi būti vėsinamas vandeniu. "Pilgrim" stotis per vieną minutę pervaro tam vėsinimui 311,000 galionų vandens. Vanduo pumpuojamas iš Atlanto. Kada jis grįžta atgal į Atlantą, jo temperatūra yra 20 laipsnių šiltesnė, negu buvo pirmiau. Jeigu ta stotis būtų prie upės ir jos vanduo būtų naudojamas tam vėsinimui, tai jis, sugrįžęs atgal į upės baseiną, įkaktintų visą vandenį ir visa gyvybė upėje turėtų išnykti. Galima tą sušildytą vandenį atvėsinti, tačiau tokią masę atvėsinti kainuotų labai daug ir reiktų milžiniškų baseinų.

Be to, jeigu tam reaktoriaus vėsinimui pritrūktų vandens, ar kas kitas atsitiktų su vėsinimo sistema, tai reaktorius šerdis perkaisėtų ir likusio vandens dujos išsi-veržtų į orą, be to, galėtų būti ir kitas baisus pavojus: urano ir zirconiaus vamzdžiai ištriptų neįmanoma, susijungtų su vandens likučiais ir galėtų įvykti vandenilio sprogimas. Be paties sprogimo padarytos žalos, būtų išmesta didelė radiacija, kuri erdvėje ir ore gali išlikti šimtmečius.

Tačiau pagal fizikos mokslininkų apskaičiavimus, to pavojaus nėra, nes tokiems atsitikimams esą vandens rezervas. Atominis pelenus, kurie yra radioaktyvūs, veža į senas apeleistas druskos kasyklas Lyons, Kansas valstybėje. Pervežant tuos pelenus, irgi yra tam tikro pavojaus. Je vežami supilti į tam tikrus tankus. Jeigu pakeliui įvyktų kokia

Du iš skautų įsteigę Rokiškio gimnazijoje: Antanas Deksnys (stovi), dabartinis vyskupas, o tada Prutenio draugovės draugininkas, ir Juozas Prunskis, dabar kunigas, redaktorius, o tada draugovės adjutantas, 8 klasės mokinys. Nuotrauka daryta 1925 m.

LIETUVOS ŽURNALISTŲ SĄJUNGA

Lietuvos žurnalistų sąjungos nario liudijimas, išduotas kun. Juozui Prunskiiui prieš 37 metus

nors nelaimė, tie tankai suplyštų, tada pasiskeistų radiacija. Bet ir šiuo atveju panaudotos visos apsaugos priemonės, kad nebūtų pavojaus. O pvz. Mass. "turn-pike" vadovybė neleidžia vežti urano 235 tuo greičiu. Šio urano yra gal kokiems 30—35 metams. Amerikoje jau yra 28 veikiančios reaktoriai, 52 yra statomi ir apie 70 projektuojami. Kadangi kalbama apie trūkumą atominio kuro, tai viena iš papildymo to kuro priemonių yra "breeder" reaktoriai (veisimosi ar dauginimosi). Tas reaktorius sunaudoto kuro medžiaga pagamintų naujo atominio kuro medžiagos šimeriopai daugiau, negu jo sunaudota, irgi pagaminant. Bet tokio kuro užtektų tik gal kokiems šimtui metų.

Todėl ne vien Amerikos, bet ir kitų valstybių įvairių sričių atominės fizikos, chemijos, geologijos mokslininkai ieško naujų energijos šaltinių. Tie šaltiniai gali būti: geothermal — karštis žemės viduje, kuris prasiveržia žemės drebėjimais. Tik iki jo panaudojimo, jeigu iš viso bus galima, yra dar labai ilgas kelias. Planuojama "pakinkyti" saulę, iškelti aukštai į erdvę virš atmosferos milžiniško dydžio plokštes, kurios pagautų saulės spindulius, juos paverstų elektros srove, specialiais transmitteriais ta srovė bangų pavidalu, kaip radio, būtų pasiųsta į žemę, o čia priimtuvais vėl atversta į elektros energiją. Bet tai labai sunkus ir brangus planas. Žinoma, saulės amžius yra dar 10 bilijonų metų. Reikia, kad jos energijos pakaktų labai ilgam. Gal pats didžiausias ir praktiškiausias energijos šaltinis bus jūros vanduo. Jis gali būti, atskyrus deguonį, vandenilio formoj vartojamas ar paverčiant helium. Įkaitintas van-

du milijonais laipsnių, pavirstų dujų plazma, kas ir būtų tuo energijos šaltiniu. 1,3 tonos jūros vandens turi tiek sprogtamos medžiagos-deuterium, kuris duotų tiek energijos, kiek 8400 galionų naftos. Vienas kubinis kilometras jūros vandens turi tiek potencijos, kiek 2000 bilijonų statinių naftos. Tai būtų daugia, nei viso pasaulio naftos rezervai. Galvojama, kad 2000 metais jau bus galima tą jūros energiją naudoti.

NUOSTABUS AKIES KOMPLIKUOTUMAS

Grupė Chicagos universiteto ir Argonne laboratorijos mokslininkų atrado, kad optinis nervas, kuris perduoda signalus iš akies į smegenis, turi 1,2 milijono atskirų nervų siūlelyčių.

REZID. TEL. 239-4658
DR. K. G. BALUKA
AKUARIJA IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINIS CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą, jei neatliepa, skambinti: 574-8017

PR 8-3229
DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLES LIGOS
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGŲ
2501 West 63rd Street
Kampus 63-ojos ir California
Pirmad., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 8 iki 12 val. vakarų
6 iki 7:30 val. vakarų
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Trečiad. ir penktad. uždaryta
Ofiso telef. 476-1042
Resid. tel. WA1brook 5-3048

SKELBKITĖS "DRAUGE".

Visas gyvenimas žurnalistikai

(Atkelta iš 1 psl.)
siškai suremta, tai lietuvišką visuomenę turės nuolatinį kasmetinį skatinimą besireiškiantiems šiose srityse.

Pabaiga
Toks, trumpai sakant, yra kun. Prunskis. Pamaldūs Lietuvos žydai turėjo pasakojimą, kad žmogus, padarydamas gerą darbą, sukuria angelą. Tai reiškia, jis sukuria tam tikrą dvasinę gyvybę. Jeigu žmogus sukuria gerą darbą ne pilnai, tai jo angelas išeina

su aplaužytais sparnais.
Kaip matėme, kun. Prunskis yra sukūręs keletą gerų darbų, arba bent veiksmingai prisidėjęs prie sukūrimo gerų darbų, kurie stovi ant savų kojų, tai reiškia turi pastovios gyvybės mūsų visuomenėje. Jie pasilieka gyvi net kun. Prunskiu toliau betarpiškai jų nebegyvinant.
Aš manau, kad mes, lietuviška visuomenė, turime pagrindo dėkoti Dievui, kad jis leido mūsų tarpe išaugti kun. Juozui Prunskiu, įžymiam aukštaičiui.

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR SLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin Illinois

Ofs. tel. HE 4-5819. Rez. PR 8-9802
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet. antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus

Dr. Ant. Rudoko kabinete perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2100
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antr. ir penkt. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477. Rez. PR 8-6966
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR ENOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873
DR. W. M. EISINIS
AKUARIJA IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINIS CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2678
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepa, skambinti: MI 4-000.

Tel. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofsio tel. PR 8-2220
Namų — rezid. — Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKIA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antr., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 6 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000. Rez. GA 3-7275
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Visi telefonai 652-1351
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šeštad. tik susitarus

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius. Šeštadieniai 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: pirm., antr., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Šeštad. 12-3 val. p. p. ir trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDINIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 2 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Resid. telef. — 950-3919

Remkite tuos biznierių, kurie skelbiasi dienr. "Drauge".

DR. NINA KRAUCELI
KRIAUGELIONAITĖ
AKUARIJA IR MOTERŲ LIGŲ
6132 S. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, neatliepa, skambinti 471-0225 Valandos pagal susitarimą.

Ofsio HE 4-1818. Rez. PR 8-9802
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad. antr., ketvirtad. ir penkt. nuo 8 val. popiet. iki 7 val. vak. Ketvirtad. ir šeštad. nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik susitarus

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5148
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800 Namų 925-769
Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniai uždaryta

Ofsio tel.: 799-3720
IZOLDA M. RADVILA, M.D.
AKIŲ GYDYTOJA IR CHIRURGE
3235 W. VOLLMER
(Kampus 203 St. ir Kedzie Ave.)
Flossmoor, Illinois 60422
Valandos pagal susitarimą.

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antr., ketv. nuo 1-4 popiet. ir ketvirtad. nuo 5-7 vakare
Ofsio tel. 776-2888; rez. 448-5547

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofsio tel. REliance 5-4110
Rez. GREyeville 8-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofsio 2750 W. 71st Street
TEL. — 925-8296
Valandos: 2-8 v. v. penktad. 10-11 ryto 2-8 val. vak. Šeštad. 1 iki 4 v. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta
Resid. tel. WA 5-3099.

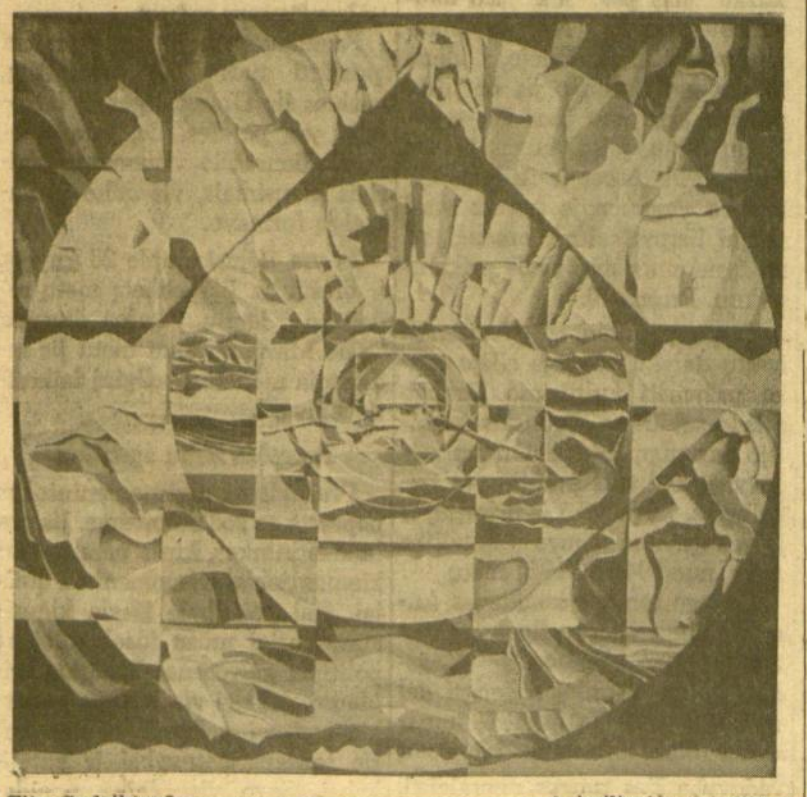
DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofsio: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2125. Namų GI 8-6196
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val. pirm. antr., ketv. ir penkt. 1-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta

Tel. PROspect 6-6460
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VAKARAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
8648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. 6-8 val. vak., penktad. ir šeštad. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofsio tel. 767-2141. Namų 636-4856
Val. pirm. antr. ketv. 2-5 ir 6-8 penktad. 3-5 Šešt. pagal susitarimą

Zita Sodelkienė Asimiliacija (akrilika) Iš lietuvių dailininkų parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoj

Sutelktinė mūsų dailininkų paroda

Kai kurios išvados po pirmųjų įspūdžių

K. PRIEŠPYLIS

Štai pagaliau paroda, jau bent panaši į tokią, kokios vis laukėme ir nesulaukėme. Ir jaunieji, ir vyresnieji dailininkai dražiai kartu. Ir srovė, ir srovė, ir technika, ir temų maršmynas! Tik pagalvokim: 47 dailininkai ir 65 darbai! Snekama, kad dar apšiai parodai prisijusių darbų jūry komisija čia neparodė. Ir tą griežtumą labai sveikiname. Todėl ir parodon priimtųjų vietos kokybinė prasme yra tušios, palyginti, gana nedideliu procentu. Labai linkėtina, kad galerijos direkcija tą būtiną griežtumą išlaikytų ir ateityje, tiek rengdama bendrines parodas, tiek į galerijos patalpas įsileisdama individualiasias. Manytume, jog pakčius keliais laipsniais aukštesnį galerijos patalpų atžvilgį, reikia kilstelėti ir ne-nuleisti taipgi galerijos kūrybinį prestižą.

Dažnai šiaip sau girdima kalbant, jog ka ko, bet dailininkų

tai mums netrūksta. Ir taip, ir ne. Va ir šioje parodoje vis dėlto jų trūksta. Trūksta Australijos gausių ir kūrybingų lietuvių dailininkų. Trūksta didesnio skaičiaus Europos, Kanados, net ir kitų JAV kolonijų lietuvių dailininkų. Reti svečiai šioje parodoje tiesiog paskesta tarp vietinių čikagiečių. Vasario 16-tos parodai virstant tradicine ir kasmetine, į tokią proporciją galerijos vadovybė turėtų atkreipti dėmesį. Reikėtų dėti visas pastangas parodon atkviesti kiek galima daugiau dailininkų iš kitų miestų, kitų valstybių, kitų kontinentų. Čikagiečiai čikagiečius jau taip gerai pažįstame, kad staigmenos parodose tegali būti tik labai retos, Tuo tarpu svečiai iš kitur vis tiek būtų švieži, retesnė proga, nebūtų to kasdieniško apsipratimo tik su čionykščiais kaimynais.

Tarp parodoje trūkstamųjų pasigendame visos eilės ir viso-

amžiaus mūsų dailininkų, kurie buvo kviečiami parodoje dalyvauti, kuriems negalėjo būti tarpkontinentinių transporto kliūčių ir kurie savo dalyvavimu šią parodą būtų dar labiau kilsterėję. Tačiau jie kažkaip ėmė ir nuo jos nusigręžė. Va čia ir kyla tam tikra nuogastis, kad ne vienu atveju reikia tik turėti ilgesnio laikotarpio svorį arba tik susilaukti iš svetimtaučių bent minimalaus dėmesio, tik su savo darbais prisikasti iki jų galerijų, ir kiti dabarties savieji tam pa lyg ir per prasti. Šiaip ar taip visiems tiems prasiveržliams, kurių laimėjimais mes visada džiaugėmės, dar labai toli iki Čiurlonio. Ir kai prisimeni pastarąjį, beorganizuojantį pirmąsias mūsų dailės parodas Vilniuje, belaijojantį kopėčiomis ir bekabinėjantį ant sienų prisijustuosius kitų paveikslus, ir šiandieninius mūsų dailininkus, laikančius "aukštą toną" šalia

saviškių, reikia tik graudžiai šyptelėti.

Šių metų parodos naujiena yra jau ne vien tik simboliškos premijos. Pirmoji premija — Lietuvos fondo tūkstantinė dolerių — teko jaunai dailininkei, bet jau Chicagos Meno institutą baigusiai, Irenai Mitkutei už "Pastoralės ofortus su lietuvių dainomis". Galerijos direkcijos 500 dol. premija teko taipgi jaunai, Chicagos Meno institutą baigusiai dailininkei Daliai Aleknie- nei už ofortą "Konstrukcijos". Lietuvos jėzuitų religinės temos 250 dol. premija paskirta Adolfui Valeškai už skaldyto stiklo vitražą "Motina". Lankytojų balsavimu išrinkta dr. Stasio ir Mildos Budrių 100 dol. premija teko Telesforui Valiui už ofortą "Samogitia". Garbės premiomis dar atžymėti: V. Vizgirdos "Medis (aliejus)", I. D. Griežės "Pirmoji diena" (aliejus) ir Aleksandro Navickaitės - Bodner "Popiečio poilsis" (aliejus).

Premijos būtinos išlaikyti ir toliau kiekvienerių metų šventinėje Vasario 16-tos parodoje. Žinoma, galima būtų svarstyti tokios parodos atveju premijoms skirti komisijos sudarymo klausimą bei kitas specifines nuorodas. Mūsųose kartais jaučiama tam tikro nepasitikėjimo, kai premijų jūry komisijoje būna vien tik lietuviai. Bet ar gerai, kai komisijoje daugumą sudaro (kaip šiemetiniu atveju) amerikiečiai? Ar nebus pavojaus jiems prašauti pro šalį, kai visa mūsų aplinkos specifika ir visa lietuvių meno raida jiems vis dėlto yra nežinoma, neįsijauciama, svetima. Štai tik vienas pavyzdys. Didieji šio krašto dailės muziejai ir galerijos kone visai atsitvėrė nuo šiandieninio religinio meno. Jeigu savo sienose tokį dar laiko, tai tik praėjusių amžių. Iš tokių institucijų pasikviesiti autoritetai į mūsų parodų jūry komisijas dažnai mažai kreips dėmesio į religinio pobūdžio bei tematikos kūrybą. Gi lietuvių meno raidoje religinė tema kaip tik turi labai galias ir

(Nukelta į 4 psl.)

Vaclovas Ratas (1910-1973)

Lino raizynys

LIŪNĖ SUTEMA

Iš ciklo "Savaitgalio žaidimai"

Spardo gaublį vaikui mokyklos kieme.
Primirkę saule, gluosniai geltonėja, —
klevai išsilieja —
šviesu ir saldu.
Pavasareja.
Mūsų vaikai išdykę, linksmi —
Palauk!
Netaikyk į šiaurės Ašigalį —
mus užledės, užpustys
amžina žiema,
ir saulė sustings pabalusi gluosniuose —

Rieda, rieda gaublys
mokyklos kieme,
nuo kojų, prie kojų —
rieda žalta, geltona, mėlyna —
susilieja..

Sustokit!
Nespirkit į Afriką —
atmauros dramblių banda
ir sutrips mus —
sausai išsurbis klevus..

Rieda, rieda gaublys —
šokinėjančios kojos
pasiruošę taikyt į jį —
mūsų vaikai žingėdūs, nesuvaldomi —
kaip graudžiai Žemė maža..

Liukitės, vaikai!
Kur spiriat!?

Ten Lietuva!
Kur?
O kas atsitiks?
Užtenka! Pertrauka baigias.
Grįžkit į klasę!
Prisideda geografijos pamoka.

Už lango pavasarėja.
Primirkę saule gluosniai geltonėja,
klevai išsilieja —
Per šviesu. Per saldu.
Vaikai, prašau atsargiai!
Nemutrinkit, sudrėkusiais pirštais,

Nuo Žemės vardų —
paklysit —

Raganauju —
niekas manęs nemokė,
ir nepaveldėjau —
išplėšiau paslaptį iš užgniaužtos saujos,
stingstančius pirštus
vieną po kito atlenkdama..
Švito Verbų sekmadienis,
kalė klevą genys,
vis garsiau ir greičiau —
Palik,
neišsinešk žolelių, žalčių ir driežų,
leisk man pavaduot tave..

Švestu vandenu nuliejau tuščią delną,
kad patekėtų saulė,
kad pražystų rožė,
kad sudiltų delčia jame —
O pamatiau save:
dvi burnę, vienaakę,
lyg suskilusiam veidrodyje..
Tapau idukrinta.

Raganauju —
saulėj garuoja džiudamos
žolelės nuo nemigos, širdies dieglių —
žolelės, kad pavirstum vilkolakiu —
žolelės, kad prašvistų aptemę akys,
žolelės, kad aptemtų šviesios akys,
žolelės, žolelės..
ir driežai —

Kaip grubiai,
traukiasi kaitroje jų ruplėta oda..
prigis raupai —
atkris raupai —
Stikliniuos induos nardo žalčiai..
Jei paleisiu juos — prarasiu save,
jei laikysiu juos uždarytus —
užtrokšiu savyje..

Raganauju —
ir ką kitą galėčiau veikti savaitgalį,
kai saulė musileidžia,
kai pažuosta rožė,
kai delčia išspiauna delne
ir negyja?

(Iš Algimanto Mackaus knygų leidimo fondo leidžiamo naujo Liūnės Sutemos poezijos rinkinio "Badmetis")

Šiemetinės Vasario 16-tos lietuvių dailininkų parodos Čiurlonio galerijoje preminkiniai. Iš kairės į dešinę: Adolfas Valeška, laimėjęs lietuvių jėzuitų religinei temai skirtą 250 dol. premiją už skaldyto stiklo vitražą "Motina"; Irena Mitkutė, kuriai paskirta pati didžioji Lietuvos fondo 1000 dol. premija už "Pastoralės ofortus su lietuvių dainomis", ir Dalia Aleknie- nei, Čiurlonio galerijos 500 dol. premijos laimėtoja už ofortą "Konstrukcijos". Nuotr. Zigmo Degučio

Anūkė lanko senelį

Aloyzas Baronas

Redakcijos pastaba. Čia spausdiname ištrauką iš dvidešimt antrąjį Draugo konkursą laimėjusio romano "Abraomas ir sūnus". Laureatui premija, kurios mecenatai yra dr. Antanas ir Elena Razmai, bus įteikta literatūros šventėje - koncerte š. m. kovo mėn. 4 d. 3 val. popiet Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje, Chicagoj. Tuo metu jau bus galima tenai įsigyti ir patį premijuotąjį romaną.

Kas gi yra paslaptis? Paslaptis yra deganti žarija rankoje, ji degina, tu jos negali išlaikyti saujoje, ji pradegins odą arba gyslas, tu meti tą žariją kitam, kitas ją griebia ir vėl meta. Paslaptis lekia kaip gyva, kad net ir tie, kurie ją sakosi laiką, ją meta tolyn, nes ji yra deginanti.

Gatevė lekia policijos mašina. Nepasakyčiau, kad jos signalai mane džiugintų, tačiau jie kartais ir palinksmina. Kartais policija signalizuoja trumpais intervalais, ir todėl sirena skamba ką nors vejančio žūns balsu. Be abejo, tai žino policija ir tie žūns skaliko kaukutelėjimai, manau, ne tik man, bet ir jiems skamba maloniai ir

iššaukiančiai. Bet šiaip jau aš, kaip ir visi kiti žmonės, vis toliau nuo to, kad nereiktų įsimaišyti į svetimas bėdas kūniškai. Bet dvasiškai labai norisi įsimaišyti, kad ir apkalbant kitą ar svarstant, ką kitas turėjo ir ko neturėjo padaryti. Kai muša kitą žmogų, retas tenorį maišytis, tačiau į apkalbas dauguma jungiasi. Bet aš dabar neinu į gatvę, nes lauke vėjuota, ir nesuprantu, kaip gali būti tokios biaurosio balandžio paskutinės dienos, visą poeziją apie pavasario grožį verčiančios į nieką.

Anna mokėsi jau antrus metus aukštesnėje mokykloje. Ir nežinau, kaip beturėjo ligi to laiko, kada ji galės važiuoti į krikšto tėvo Millerio pažadėtą Europą. Mergaitė krikšto tėvui buvo mandagi, kartais su juo susitikdavo parke teniso aikštelėje, po to Milleris ją nuveždavo pietų, kartą abu nuvažiavo į teatrą, o kitą kartą į kiną. Tai buvo beveik normalu ir paprasta iš Millerio pusės, nors ne į viską taip jau entuziastingai žiūrėjo Anna. Šiaip jai Milleris tikrai atrodė geras žmogus, dažnai daugiau dėmesio jai rodęs negu tikrieji tėvai. Kodėl taip buvo, klausimas galėjo iškilti vyresniaam žmogui, bet Anna apie tai negalvodavo. Jaunas žmogus yra idealistas ir tiki, kad geri žmonės pasauly nėra re-

tenybė. Idealizmas ir pasitikėjimas pareikalavo daug galvų, tačiau Anna, atrodė, čia nieko negalėjo pralošti.

Vaikaičiai nežadnai pas mane lankydavosi. Vaikams tėvai paprastai atrodo labai seni, o seneliai tai jau patys seniausi žemėje. Ir jei kada pas mane vaikiaičiai atsilankydavo, tai tik su koku nors reikalu, dažniausiai prašydami prie kokio nors pirkinio prisidėti pinigais, jei ne visai, tai bent paskolinti, kas, žinoma, vėliau virsdavo atidavimu. Bet vieną dieną, grįžęs iš darbo, radau ties mano namais bevaikšiojančią Anną. Paauglė mergaitė, tamsiais palaidais plaukais, vilkinti trumpa suknele ir rudu švarkeliu, žygiavo pro mano namus, kai aš, išlipęs iš autobuso,ėjau jų linkui. Mergaitė buvo liekna ir aukštoka, gal taip atodė tik dėl savo lieknumo, plaukai jos buvo užkrite, jų ryškumas jos tamsokas veidas atrodė gana šviesus. Mergaitė buvo apygražė ne vien tik todėl, kad kiekvienas jaunas žmogus gražus. Priėjau artyn ir pasakiau:

— Kaip gi tu čia atsiradai, Anna?
— Atvykau, — pasakė ji nei šiaip, nei taip.
— Tiesiai iš mokyklos?
— Taip.
— Tai gana ilgai turėjai laukti?
— Ilgai, bet nesvarbu.

Oras buvo gražus, gegužis buvo šiltas, žmonių gatvėje buvo daug, jie skubėjo iš darbų, bet buvo ir žmonių, kurie turėjo begales laiko, lyg paniekindami teigimą, kad laikas pinigai.

Kiemelio čia nebuvo, tik šaligatvis ir tarpunamis, todėl aš pasakiau:

— Eime į vidų, Anna.
Ji nieko neatsakė, ir aš nieko jos veide nepastebėjau, kad ji būtų ko nors sumišusi, ir tai mane stebino, kadangi be reikalo nebūtų ji čia gaisusi laiko.

Ji įėjo į vidų ir atsėdėjo mano mažam salonėly, senamadiškam fotely, kuris tokiam salonui buvo pro didelis.

— Tėti, — pasakė ji man, — ar tu gali pasakyti man vieną dalyką?

— Jeigu žinosi.
— Jeigu kiti žino, tai ir tu žinosi, — pasakė ji drąsiai, ir iš to drąsumo mačiau, kad ji tuo nori nugaltėti savo susijaudinimą.

— Gali būti, — atsakiau.
— Gali, negali, bet jei kiti kalba, tai ir tu gali žinoti, — ji kalbėjo man angliškai, — aš jai irgi atsakinėjau angliškai, bet vėliau paklausiau lietuviškai:

— Pasakyk gi, kas atsitiko, Anna?

— Aš dažnai pasidžiaugdavau mergaitėms, kad krikšto tėvas nupirko man tą ar kitą, ir pasisakiau, kad mane siųs į Europą. Ir žinai, seneli, tokia palio-kė Mary, su manimi toj pačioj klasėj, pasakė — Anna nebesulaukė ašarų ir pradėjo garsiai šnypšti. Mane pagavo piktumas, aš niekada nemėgau beprasmiškų ašarų ir sušukau:

— Sakyk gi, kas atsitiko?
Ji tik kukčiojo, ir nuo to mane ėmė įniršis, nieko nėra biaučiau, kai reikia klausytis verksmo dėl velniai žino ko. Aš atsistojau, priėjau prie jos, stipriai suėmiau už peties ir beveik piktai, pusiau angliškai, pusiau lietuviškai pasakiau:

— Sakyk, pagaliau, kas yra?
— Jis mane pames, jis dabar mane pames, — sušuko ji kukčiodama.

— Kas pames, kas pames? — aš neatleidau.
— Jerzy mane pames, Lapinski. Aš su juo einu steady.

(Nukelta į 4 pusl.)

Anūkė lanko senelį

(Atkelta iš 3 pusl.)

— Betgi kas tas Jerzy?
— Jis su Augustu mokosi.
— Bet ką visa tai turi bendro su ta Mary? — te-
bepykau.
— Tėte, tu nepyk, — ji dažnai mane vadino ne
seneliu, bet tėte, kadangi taip vadino Rimas ir Verna,
— tu nepyk.

Nuo to vieno žodžio nepyk, aš sukūžau. Man pa-
gailo mergaitės, ir dabar labai gerai suprantu, kada
vienas atgailos žodis Dievo sprendimus diametraliai pa-
keičia. Ir žmogus prieš tą atgailos žodį neatsilaiko. Aš
paglосčiau Annos plaukus ir švelniai pasakiau:

— Neverk, Anna, neverk. Ramiai papasakok, kas
yra.

Ją mano švelnumas suramino, bet dabar beveik
nepertaukiamai ji papasakojo:

— Kai aš pasakiau, kad krikšto tėvas man daug
duoda dovanų ir kad jis pasiūys mane į Europą, Mary
sūžuko: jis ne tavo krikšto tėvas, bet tavo tėvas.

Meluoti? Ne. Meluoti? Ne. Galvojau aš ir per tą
porą sekundžių nieko daugiau nesugalvojau, kaip pasa-
kyti:

— Kas tau tie plepalai? Tu turi tėvą ir motiną, tai
yra jūsų namų, jūsų šeimos reikalai.

— Bet jis mane pames. Jis taip nekenčia vokie-
čių. Jerzy tėvas dalyvavo Varšuvos sukilime, tėvas nete-
ko dviejų pirštų, Jerzy senelius vokiečiai sudegino kaž-
kokiam kaime. Jei Mary pasakys, jei pasakys, — Anna
vėl pradėjo verkti, ir aš vėl pasiutau ir dabar ne dėl
ašarų. Aš numečiau ant kėdės švarką ir pradėjau vaikš-
čioti po kambarėlį, iš salonėlio į miegamą, pro duris
ir atgal. Štai koks yra modernus žmogus. Štai, anot
Millerio, kas yra Amerika. Žmogui visai nesvarbu, kas
liečia jo šeimos tyrumą ir morale, bet jam svarbu jo
paties asmenišką laimę, jo paties akimirks džiaugsmas.
Suk velniai tuos tėvus ir jų gyvenimą, jei tai manęs
neliečia. Taip, tegu ji apsiramina, tegu ji apstoja žliumb-
ti, jai nesvarbu, kas jos tėvas, tai jos neliečia, jie yra,
ir viskas, bet jai baisu pasekmės. Ši kvailė, įsimylėju-
si dvidešimtmetį Augusto draugą, bijo prarasti rojų, te-

gu tas kvailys mokosi, nesukęs mergaitei galvos, nes po-
ra metų studijų dar yra niekas, su tiek mokslo tik
gazoliną padavinėti stotelėje. Aš siutau ant man ne-
pažįstamo bernioko, kurį, rodos, kažkada su Augustu
buvau matęs. Sukaupęs atmintį, rodos, lyg ir galiu iš-
vaizduoti aukštą, apžėlusį blondiną, su nelabai teželian-
čiais ūsiukais. Kvailla pusmergė, burojų rėvėti ar karvių
ganyti mano tėvas varytų, tačiau ir tada tokios pus-
mergės bėgdavo su bernais iš namų. Bet vis tiek ne-
galėjau nusiraminti, ir tai suprastama ir mano ner-
vingų žingsnių, du metru pirmyn ir atgal, išgąsdinta,
Anna pasakė:

— Nepyk, tėte, aš jį labai myliu. Jis sakė man
daug kartų, kad jo tėvai labai nekenčia vokiečių. Ir jis
pats nekenčia labiau negu bolševikų, kurie Varšuvos su-
kilimo metu lenkams nepadėjo. Kai sužinojo, kad mano
mama vokiečių truputį susiraukė ir pasakė: Tai nieko,
tavo tėvas lietuvis, tai daug svarbiau. Vokiečių nekal-
tos, jas Dievas nubaudė, jų daug vyrų ir vaikų žuvo.
Iš karto maniau, kad jis žydas, jis taip baisiai neken-
čia vokiečių, tačiau sužinojau, kad jis tikrai lenkas.

— Kas myli, tas nepameta, tu dar pati jį pamesi,
dar pamatysi, kad nebereikia. Nesusidėk per daug, nie-
ko žemėj nėra nepastovesnio, kaip pirmosios amžinos
meilės. Tai vaikikiški žaislai, tai lyg mažamečiui čiu-
pikas, kuris net negalvoja, kad galima be to gyventi
ir kad jis nereikalingas. Suk jį galas, tą palioka šama-
ūsi, tegu jis pasikaria, jis nevertas tavo ašarų, betgi
jis, pagaliau, dar tau nieko nepasakė, — kalbėjau visų
trijų kalbų mišiniu.

— Bet jei žino mergos, tai ir jis sužinos.

— Ką sužinos?

— Tai, ką sakė Mary.

— Spiauk, tai nesąmonė. Tai Mary iš pavydo taip
kalba. Ji pavydi, kad tu turi gerus tėvus ir krikšto tėvus.
Kiti tėvai išstius metus nemato nei žiūri savo paties
vaikų, o čia svetimai toks geras. O taip pat gal jos
pavydi to paties Jerzy, — kalbėjau, vis galvodamas, kad
moterims svarbiau meilė ir grožis už kažkokias ten filo-
sofijas. Balzakas nemelavo, rašydamas, kad duklė nusto-
jo verkti mirusio tėvo, pagalvojusi, jog ašaros gadina
veidą.

Anna truputį atsigavo. Ji apsišluostė skruostus, iš-
siėmusi veidrodėlių pasipudravo veidą ir pasidavė lūpas,
visai nekreipdama dėmesio į mane, nes aš buvau dė-
mesio nevertas senas daiktas, nebe vyras, ir tada pra-
dėjo apie antraeilį dalyką:

— Bet, tėte, kiekvienas gandas turi šiek tiek tie-
sos. Manai, aš nežinau, kad visko būna. Kiek aš tikrų
ir kiek netikrų istorijų perskaičiau. Net ir tada, kai
buvau pradžios mokykloje, vienam vaikui kiti pasakė,
kad jį augina ne jo tėvai, o jis išūntas, o kitam pa-
sakė, kad jį augina ne jo tėvai, bet jo seneliai, todėl
jie ir senesni už kitų vaikų tėvus. Ir visa tai buvo tie-
sa. Vieni slepia, o kiti pasako, vaikai sužino, todėl pa-
taria iš anksto vaikams visą tiesą pasakyti. Tai šimtą
kartų skaičiau visokiausiose laikraščių patarimų sky-
riuose. Taigi, ir kas mane liečia, gali būti tiesa, ir aš
turiu žinoti.

— Ką tie žmonės gali dabar žinoti? Niekas nieko
nežino, tai yra apkalba, o ne paslaptis. Tai plepalai.
Milleris gyvena pas jus ir viskas. Kaip iš viso galima
tokias kalbas paleisti? To niekas nežino ir negali žino-
ti. Kam gi pagaliau turi būti svarbu. Tūkstančiai anek-
dotų sukurti apie pieno išvežiotojus, tai ir tu gali pra-
dėti pasakoti, kad Mary yra pieno išvežiojo dukra.
Kam gi, pagaliau, tai svarbu. Tai nesąžiningas kišimasis
į kitų reikalus, todėl čia kalčiausi žmonės yra tie, kurie
tokias paskalas leidžia ir dar savo vaikams pasakoja.
Kvailla, ir baigta, užmiršk. Nieko nebuvo ir nieko nėra,
o savo tą Jerzy juo greičiau užmirši, juo geriau. Ar
tu žinai, kokias baumes diktatoriai naudodavo dviem
artimiesiems sugautiems nusikaltėliams. Jie surišdavo du
mylimuosius ir įmesdavo į kalėjimą. Po kelių mėnesių
jie vienas kito taip nekėsdavo, kad norėdavo užmušti,
nes jie trukdė vienas kitam judėti. O čia toks susiriš-
mas, susikeitimas žiedeliais ir susiraišijimas pažadais
irgi yra kalėjimas. Va, tu dėl jo verki, tu nebisi lais-
va, tu jam priklausai, lyg būtum ištekėjus, tu esi kaip
vienuolynė uždaryta. Juo greičiau tuos dalykus iš gal-
vos išmesi, juo greičiau laimingesnė būsi.

— Aš būčiau nelaiminga, jei užmirščiau. Man jis
patinka. Tu, tėte, senas ir nebesupranti, kas yra laimė.

— Susipyksit, išsiskirsit, ir bus po laimės, ir tada
galvos, kad buvai kvailla, ir bus labai gaila veltui pra-
leisto laiko.

— Nesvarbu, nesvarbu, — ji pašoko, — aš esu da-
bar laiminga ir, kas bus toliau, man visai nesvarbu.

— Tai gerai, eik, gyvenk ir džiaukis, kol esi jau-
na, bet jei čia atėjai pas mane, tai vertini amžių, ir
tai reikiška, aš galiu šį tą žinoti ir šį tą patarti.

— Žinoma, žinoma, jūs galite žinoti, tik nesakote.

Bet man nesvarbu, ačiū ir už tai, jog tikinai, kad vi-
sa nesvarbu. Nuo to man geriau, bet aš netikiu tavo
teigimu, kad aš esu dabar kalėjime. Aš esu laiminga.

— Tu kvailla ir baigta. Tu uždaryta, tu nematai
pasaulio. Tavo brolis Gustas nemėgsta mažo kambario,
jis beveik bijo važiuoti liftu, nes jam atrodo, kad tai
grabas, žmogus sutvertas platesniam gyvenimui, ne tam
jis iš rojus buvo išvarytas, kad vėl į kokią skylę už-
sidarytų, kokiais kvailais pažadais save susipanciotų.

— Bet, seneli, argi tu netiki pažadais?

— Žiūrint kur, žiūrint kada, gi tavo priesaika yra
kvailla, tai yra savanoriška vergija, nors tu sakai ir saldi.

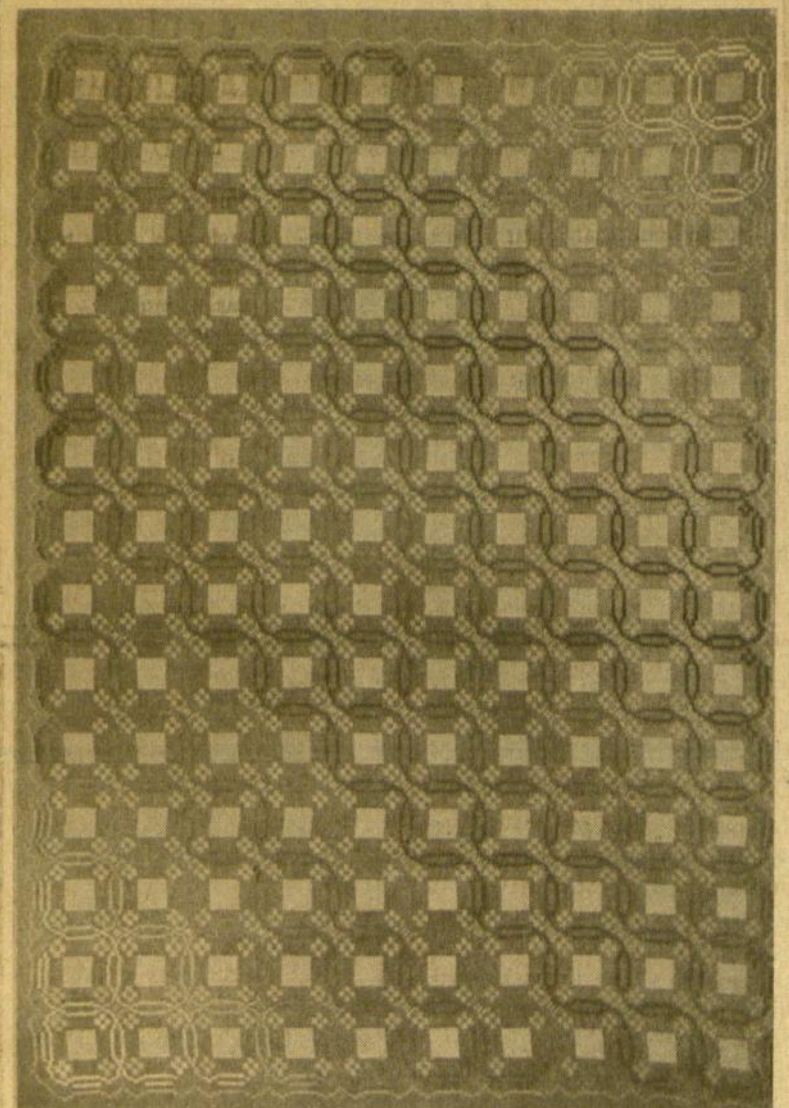
— Tu nesuprasi, tėte, ačiū vis tiek, šiaip ar taip,
aš džiaugiuosi, kad čia atbėgau.

Tikrai mergaitė atrodė ne tokia sumišusi. Ji vėl
buvo normali, ir aš taip pat džiaugiuosi, kad ji čia
atėjo, ir kai, išlydėjęs ją į gatvę, atsisveikinau, pasakiau:

— Gerai, kad čia atėjai. Visada, kai bus nemalonu-
mų, ateik čia. Aš tavo tėvo tėvas. Dabar niekam nie-
ko nebesakyk, nes visa tai tavęs neliečia, kam tau vi-
sokie nauji rūpesčiai ir bėdos, užmiršk, lyg niekur nieko.

— Gerai, tėte, — ji nuėjo autobuso link, ir aš
valandėlę ją stebėjau kažkokio graudulio apimtas, juk
kas gi ji man, ji man svetima, aš jai ne senelis, bet
argi tik kraujas riša. Ji auga mano sūnaus namuose ir
nešioja jo pavardę, ir to man užtenka. Ir kas man, kad
ji rūpinasi, ji vokiečiai, ir, pagaliau, kaip aš noiu galiu
kalbėti, aš savęs neįtikinsiu teigdama, kad niekas to
nežino, kad nesvarbu, ką žmonės kalba, jie mėgsta
apkalbas. Aš palydėjau akimis svetimą vaiką, grįžau
į kambarį ir po to išėjau į artimą valgyklą vakarie-
nės. Ir vis galvojau ir galvojau, kas yra giminytė, ir
man buvo vis labiau neaišku. Galvojau apie meilę, lai-
mę ir savanoriškumą ir saldžius Annos užsidėjus pančius.

Policijos mašinos greit nulekia ir kažkur labai
toli nutyla. Matyt, kas nors įvyko čia pat už kelių blo-
kų. Pavasario diena šaltoka, bet vis tiek pavasaris, ir
žmonės, išėję gatvėn, dairosi, kur galėjo sustoti kiau-
kšiojanti policijos mašina. Žmogus nori dvasiai peno,
šūrkištus ir šlykštus, tai gerai žino laikraščiai, todėl
ir spausdina eibes žmogudysčių, kvailiausių ir šlykš-
čiausių istorijų. Žmogaus kūnas to šalinasi, o dvasia
trokšta ir taip pripatina prie visko kūną. Todėl nusi-
kaltimai auga. Bet kas man darbu, laikas bėga, ir ne-
manau, kad begalėsiu daug šioje žemėje dėl to nuken-
tėti, nors gera būtų pamatyti, kaip visa bus toliau.
Bet norinčių matyti, kaip bus toliau, visais laikais bu-
vo, nes juk visais amžiais žmogus gyvena, bet gal tik
be tokio pasiutimo gyventi.

Vanda Balukienė Spalvų judesys lino audiny (akrilika) Iš lietuvių dailininkų parodos Ciurtonio galerijoje, Chicagoj

Sutelktinė mūsų dailininkų paroda

(Atkelta iš 3 pusl.)

labai sultingas šaknis, prade-
dant senaisiais medžio ražiniais
ir dievdirbiais ir baigiant moder-
niais anos tradicijos tęsėjais iš-
eivijoje ir net šių dienų Lietuvo-
je. Vargu ar šioje parodoje būtų
buvęs išskirtas ir premijuotas
Adolfo Valeškos religinės temos
vitražas "Motina", jeigu lietu-
viai jėzuitai nebūtų pabrėžę sa-
vo specialios intencijos: premi-
ją skirti už religinės temos dar-
bą.

Jokios premijos šį kartą nenu-
grito skulptūrai, nors darbu ne-
trūko. O visai būt buvę gražu,

kad E. Marčiulionienės "Parti-
zano motina" to įvertinimo būtų
sulaukus. Ir ne vien dėl to, kad
tema mums labai prie širdies, o
ir dėl to, kad darbas tikrai eks-
presyvus, monumentalus ir kū-
rybingai šviežias šios temos
kompoziciniame vystyme.

Viso to akivaizdoje peršasi
mintis, jog ateityje reiktų ieš-
koti tam tikro balanso ir pre-
mijos jury komisijos sudaryme
ir premijų žanrais bei techniko-
mis paskirstymo tikslensniam
apibrėžime. Atrodo, kad tokios
metinės parodos atveju galerijos
direkcija turėtų organizuoti bent

penkias premijas šitokiuose rė-
muose: viena premija už tapybą,
kita už grafiką, dar kita už
skulptūrą, viena už specialiai lie-
tuviškos temos, nuotaikos ir
dvasios kūrinių, kita už religinę
temą.

Skaitytojas čia, gal būt, pasi-
ges konkrečių ir detalių šios pa-
rodos dailininkų aptarimo. Vargu
ar šitai įmanoma padaryti
laikraštiniame apimtyje, kai pa-
rodoje dailininkų net 47. Kiekvie-
nas parodos lankytojas tegu pats
renkasi sau patinkamiausius ir
suprantamiausius. O mūsų šį
kartą tik tokia bendroji išvada:
paroda daro gerą įspūdį, pusėti-
nai atrinkta, techniskomis ir te-
momis įvairi, broliška sutelkti-
nė, tikrai verta naujųjų galerijos
patalpų.

Užsklandoje tebūna čia sumi-
nėtos visų parodoje dalyvaujan-
čių dailininkų pavardės alfabeti-
ne tvarka: Dalia Alekšienė, Van-
da Alekšienė, Petras Aleksa, Ar-

vydas Algiminas, Dalia Ancevi-
čienė, Vanda Balukienė, Ramina
Baukytė, Gražina Balsienė,
Ona Baužienė, Petras Bugailiš-
kis, Rimvydas Cinka, Antanas
Cooper, Jokūbas Dagys, Albinas
Elskus, Pranas Gailius, I. D.
Griežė, Vytautas K. Jonynas, Jo-
nas Kelečius, Stefa Kvietienė,
Vida Krištolaitytė, Dalia Kolbai-
tė, Pranas Lapė, Aldona Labo-
kienė-Valis, Janina Marks, Bro-
nius Murinas, Eleonora Marčiū-
lionienė, Aleksandras Marčiulio-
nis, Irena Mitkutė, Ramojus Mo-
zoliauskas, Regina Matusėvičiū-
tė-Smith, Aleksandra Navickai-
tė-Bodner, Jadvyga Paukštienė,
Juozas Pautienius, Jonas Rimša,
Sesuo Mercedes, Magdalena
B. Stankūnienė, Zita Sodeikienė,
Danguolė R. Stončiūtė, Mikas Ši-
leikis, Vera Svabienė, Elena Ur-
baitytė, Vladas Vaitiekūnas, Vy-
tautas Virkau, Adolfas Valeška,
Telesforas Valius, Viktoras Viz-
girda ir Giedrė Zumbakienė.

Knyga apie kultūros varžymus Lietuvoje italų kalba

Prel. Vinco Mincevičiaus, ita-
lų kalba Elta-Press redaktoriaus
pastangomis, pasirodė studija
"La repressione culturale in Litu-
ania" (Kultūros varžymas Lietu-
voje). Leidėjas: Centro Studi
Russia Christiana (Krikščioniško-
sios Rusijos studijų centras), Via
Martinego 16, Milano. Didžiąją
knygos dalį sudaro autentiški do-
kumentai. Turinyje, be istorinio ir
religinio apžvalginio įvado, yra:
Stalino-Hitlerio sąmokslas, balti-
čių deportacijų dokumentai,
rusifikacija ir gyventojų priversti-
nis kilnojimas, Vilniaus univer-
sitetu profesorių mirtys, žmogaus
ir religijos teisių paneigimas, par-
tizano L. Simučio ir kitų laišakai
iš Sibiro, Lietuvos žydų protes-
tas, kun. Šeškevičiaus byla, teis-
mas ir reakcijos ryšium su tuo,

Lietuvos vyskupų laiškas, kun.
Zdebskio byla ir tikinčiųjų pro-
testai ryšium su ja, Lietuvos ka-
tališkų peticija JT Gen. Sekretori-
ui ir Brežnevui, kiti tikinčiųjų
protesto laišakai, 1972 m. gegužės
demonstracijos ir kt. Kaina 2000
L.

DEVYNIOLIKTAS LYRIC OPEROS SEZONAS

Chicago Lyric opera pradės sa-
vo sezoną rugsėjo 24 d. Bus sta-
tomos šios operos: Puccini — La
Bohème ir Tosca, Massenet —
Manon, Donizetti — Maria Stu-
arda ir La Fille du Regiment,
Wagnerio — Siegfried, Bizet —

Carmen, Strausso — Der Rosen-
kavalier.

STUDENTŲ MENO PARODA

Kovo mėnesį Rosary kolegijoje
vyks studentų meno paroda.
Kiekvieną savaitę bus išstatomi
nauji vis kitų dviejų trijų stu-
dentų darbai.

3,000 DOL. KNYGOS KLUBUI

Antanas Mačionis iš JAV pra-
nešė laišku Nidos knygų klubui
Londone, Anglijoje, kad savo
testamentu jis po mirties skiria
3,000 dol. tai lietuviškai knygų
leidyklai.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1973 METAIS

American Travel Service Bureau, vadovaujamas Walter Rask-Rasčiausko, 1973 metais organizuoja 12 turis-
tinių ekskursijų į Lietuvą. Lietuvoje visos ekskursijos viešės 11 dienų — Vilniuj, Kaune, Druskininkuose ir
Trakuose. Walter Rask-Rasčiauskas, pirmas pradėjęs vežti žmones į Lietuvą, tą darbą sėkmingai tęsia jau 12
metų. Po ekskursijos tvarkingai suorganizuotos vyksta sklandžiai.

Nr. 1 Gegužės 21 d.	15 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$750.00
Nr. 2 Gegužės 28 d.	16 dienų (su Leningradu)	IS CHICAGOS — \$798.00, IS NEW YORKO — \$700.00
Nr. 3 Birželio 3 d.	17 dienų (su Leningradu)	IS CHICAGOS — \$863.00, IS NEW YORKO — \$765.00
Nr. 4 Birželio 25 d.	15 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$815.00
Nr. 5 Liepos 9 d.	21 dienos (su Roma)	IS CHICAGOS — \$980.00 (Jau užpildyta)
Nr. 5-A Liepos 9 d.	14 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$825.00, IS NEW YORKO — \$725.00
Nr. 6 Liepos 15 d.	21 dienos (su Roma)	IS CHICAGOS — \$980.00, IS NEW YORKO — \$880.00
Nr. 7 Liepos 19 d.	14 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$835.00, IS NEW YORKO — \$738.00
Nr. 4-A Birželio 25 d.	14 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$825.00, IS NEW YORKO — \$725.00
Nr. 8 Rugsėjo 1 d.	14 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$825.00
Nr. 9 Rugsėjo 13 d.	21 dienos (su Roma)	IS CHICAGOS — \$980.00
Nr. 10 Rugsėjo 22 d.	14 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$800.00, IS NEW YORKO — \$700.00
Nr. 11 Spalio 1 d.	15 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$720.00
Nr. 12 Gruodžio 19 d.	14 dienų kelionė	IS CHICAGOS — \$735.00, IS NEW YORKO — \$635.00

Prašome iš anksto pasirinkti Jums tinkamą kelionės datą ir registruotis, nes dalyvių skaičius grupėse ribo-
tas. Įmokėjimas asmeniui \$100.00. Paskelbtos kainos — gyvenant dviese kambaryje; atskiras kambarys — \$85
papildomo mokesčio, ekskursijose su Roma \$100.00 — papildomo mokesčio.

ALL AIR FARES SUBJECT TO CHANGE AND/OR GOVERNMENT APPROVAL.

Visais kelionių reikalais prašau kreiptis į:
AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643
TELEFONAS — (312) 238-9787

Taip pat paruošiam kvietimus giminiams atvykti į Ameriką; teikiame informacijas kelionių reikalais į vi-
sus pasaulio kraštus, parpiname vizas ir bilietus.

JAUNIMUI?
Siūlome knygą:
ŠAMO EŽERO SEKLIAI
KOKIĄ DOVANĄ SKIRSITE ŠVENČIŲ PROGA
Įdomių nuotykių knygą parašė
NIJOLĖ JANKUTĖ
Labai gausiai iliustravo
Nijolė Palubinskienė
Kaina: \$4.00

Lietuviškos knygos klubo nariai gauna šią knygą su di-
dele nuolaida. Klubas siūlo šią knygą lituanistinėms mokyk-
loms, duodamos didelę nuolaidą.
Paskubėkite siųsti užsakymus adresu:
DRAUGAS
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill.
60629

Antras kaimas kelia vainiką

Pokalbis su antrakaimiečių užvaizdu Algirdu Titu Antanaičiu

Jau netrumpa metų virtinė, kai kiekviename kultūrinės veiklos sezono Chicagoje įpratome nebeapsieiti be Antro kaimo linksmybių spektaklių. Ir ne vien tik Chicagoje. Antrakaimiečiai netingi, kviečiami, paskrajoti ir po kitas artimesnes ar tolimesnes lietuviškas kolonijas. Chicago Antras kaimas čionykščiaime mūsų kultūrinėje bruždėjime jau taip giliai įsiplietino, jog tikrai būtų labai liūdna ir daug ko trūktų, patriotiškai pasakius, lietuviškajai gyvybei, jeigu antrakaimiečiai pastatytų tašką ir daugiau nevaidentų. Ačiū Dievui, iki to, atrodo, dar labai toli. Čia šiemet kovo mėn. 10 ir 11 d. rengiami spektakliai žada būti, kaip sklinda kaibos, net kažkuo ypatingi. Apie tai norėdami sužinoti ką tikresnio, čia užkalbiname šio gajaus kolektyvo užvaizdą Algirdą Titą Antanaičių.

— Nugiardome žinią, kad šiemetiniai "Antrojo kaimo" pavasariniai spektakliai iš įprastos kamerninės Menės patalpų persikels į Jaunimo centro didžiąją salę. Jeigu tai tiesa, kas paskatino šitokią "tamtų lerasustymąsi" padaryti? Ar didelės "Antro kaimo" programų pasisekimas, ir jau ankštoje salėje netalpinama publika, ar kurios kitos priežastys?

— Antras kaimas šiais metais švenčia savo 10 metų gyvavimo sukaktį. Mūsų tipo kolektyvai tai nėra eilinė sukaktis, todėl nutarėme ją tinkamai atžymėti. Pakvietėme visus iki šiol bet kada grupėje aktyviai vaidinčius, duodami progos kiekvienam aktyviai programoje pasireikšti. O kadangi šiandien ne vienas jų gyvena tolokai nuo Chicago (pora merginų atskris iš Los Angeles, vienas vyras iš San Francisco, kitas iš Marylando, juos visus sutelkti tegalime tik vienam savaitgaliui, t. y. dviem pastatymams, penktadienio vakarą skiriant generalinei repeticijai. Norėdami sudaryti galimybę juos visus dar kartą (gal ir paskutinį) pamatyti didesiam žiūrovų skaičiui, ir ryžomės keitis į erdvesnę salę.

Dėl pasisekimo kol kas skūstis negalime. Menėje per paskutinius penkerius metus kiekvieną naują programą statydavome bent šešetą kartų, ir beveik visada salė būdavo užpildyta. Jeigu Jau Jaunimo centre visos vietos būtų užimtos, tai dviejuose pastatymuose turėtumėm maždaug tą patį žiūrovų skaičių.

— Kokiu turiniu ir kokia forma galvojate pabrėžti tą sukaktūvinį momentą?

— Bene didžiausia naujovė bus ta, kad pirmoji programos dalis, nors taipgi susidedanti iš daugelio atskirų vaizdelių, bus apjungta taip, kad sudarys vieną ištisinį veiksmą. Jam duota iškilmingo sukaktūvinio akto — "Akademijos" forma, parodijaujant mūsų panašių minėjimų įsisenėjusias rutinas, trafaretus ar ydas. Kai kurie skečiai šioje dalyje bus įvesti "veteranų" antrakaimiečių biografinių epizodų pretekstu, kitų atsiradimui sudaromos kitokios priežastys.

Esmenis sukaktūvinio momento pabrėžimo faktas vis dėlto yra tas, kad programoje dalyvaus veik visi antrakaimiečiai. Manome, kad žiūrovams bus įdomu dar kartą scenoje pamatyti Kazį Almeną, Rimą Vėžį, Ramunę Jurkūnaitę, Romą Aninkevičių, Neriją Linkevičiūtę, Vyta Demereckį, Joną Zukauską, Elvyrą Kavaliūnaitę, o taipgi Vidą Gilvydienę, Romą Kinką, Eglę Juodvalkytę... Visų jų pasirodymas

viename pastatyme ir mums patįs yra pati didžiausia šios programos atrakcija.

— Vis dėlto manau, jog nemažai bus ir tokių, kurie galėsis anos jūsų spektaklių karčėmės (gerąja prasme!) nuotaikos, kuri būdavo Marquette Parko Menėje — prie staliukų, su vynu stiklu parankėje ir pn. Ar visa tai turės dingti Jaunimo centre, ar susodinsite publiką į suolus, ar prie staliukų, kaip ir Menėje, paruošiant salės kėrtėje ir bufetinuką?

— Įprastinės kabaretinės atmosferos bandysime nekeisti. Taigi ir Jaunimo centre svečius sodinsime prie staliukų (kuriuos rezervuoti raginame iš anksto, skambinant skelbimuose nurodytu telefonu). Galvojame ant kiekvieno staliuko pastatyti porą butelių šampano, o taipgi sudaryti galimybių nusipirkti bent puošnų, alaus ar kavos. Savo kabaretinės nuotaikos, netgi formos, anaipol nemanome išsizaidinti... Neatsisakome šiuo žygiu ir menės, kurią tebe, aikome savo "tikraisiais namais", į kuriuos vėl sugrįšime, jei likimas lems ilgiau išsilaukyti... Tačiau šiam pastatymui, pakeitus jo formą, jau minėta prasme, paaiškėjo, kad ir Menės scena jau būtų gerokai per ankšta...

— Gal jau galite detaliau atskleisti mūsų skaitytojams šių metų jubiliejinio Antrojo kaimo spektaklių apmatius? Kurie rašytojai jau parašė ar rašo jusiškėi scenai skečius? Ar Jūs patys, kaip Antro kaimo užvaizdas, rašytojams pakisate vieną kitą sugestiją, ar jie laisvai patys ieškosi to, kas jiems parankiausia?

— Pirmąją programos dalį jau lyg ir aptariau. Joje pakartosime bent keletą vaizdelių, statytų ankstyviausiais Antro kaimo metais. Juos atrinkdami, laikėmės keleto normų: kad tiktų bendrajai pasirinktai formai, būtų kiek galima originalesni, o taipgi nereikalautų didelio veikėjų skaičiaus ar itin tamprus "susizaidimo".

Antroji dalis bus standartinio pobūdžio, per keletą paskutinių metų išbandytos formos.

Pagalbos iš šalies susilaukėm gana nedaug. Stipriausiai mus ir vėl parėmė Kazys Almenas. Mės jam labiausiai dėkingi, nes dar nebuvo nė vienos programos, kur jis nebūtų kuo nors prisidė-

jęs. Paramos susilaukėme iš Jurgio Gliaudos, Prano Visvydo ir kitų, bet ne viskuo galėjome pasinaudoti. Kai ką prisitaikėme ir ne iš specialiai mums rašytų dalykų: Aloyzo Barono (dr. S. Aliūno) ar Vlado Šimkaus eilėraščių, Vytautės Žilinskaitės feljetonų... Kitą medžiagą gaminomės savo "virtuvėse"...

Kontaktuodamas rašytojus, kartais jiems vieną kitą sugestiją pakisiu, bet neprisimenu, kad kas nors būtų jomis pasinaudojęs. Dėl to, žinoma, nesierzinu, nes juk ir mes savųjų autorių sugestijų raidės retai kada laikomės.

— Eilę pastarųjų metų užvaizdams "Antrajam kaimui", tur būt, esate patyrę, kokio pobūdžio skečius mėgsta inscenuoti aktoriai ir kokio pobūdžio skečius labiausiai yra patenkinti žiūrovai? Ar visada tokiais atvejais laimi, pasakytume, aukštoji literatūra ir menas, ar kas nors kita?

— Vaidintojai daugiausia mėgsta tokius skečius, į kuriuos tikisi susilaukti spontaniškos, tiesioginės ir akivaizdžios publikos reakcijos: juoko, plojimo ir pan. To nesitikėdami arba nesulaukę, jie praranda pasitikėjimą ne tik vaidinama medžiaga, bet ir patys savimi. Labai retai su pakilimu šokama dirbti prie vaizdelio, į kurį iš anksto žinoma, jog publika tiesioginiai ir akivaizdžiai nereaguos. Bet pasitaiko ir tokių. Iš perykštės programos galėčiau nurodyti vaizdelį "Milžnų šešėliai, padaryta iš kelių Fausto Kiršos Dialogų (išspausdintų šiemet pasirodžiuosioje ju rinktinėje "Palikimas"). Jie patraukė savo paprastumu, vidine šiluma, galimybėmis daug ką pasakyti pauzėmis ir daugtaškiais. Šių metų repeticijose pora kartų bandėme gabaluką, padarytą iš Juozo Grušo novelės. Jis merginoms patiko, nors yra graudžiai ironiškas, liūdnas. Bandysime kada parodyti.

Mūsų vidutinis žiūrovas mėgsta gyvą, kontrastišką, daugiau paviršutinišką, bet aiškiai pabrėžtą humorą, pristatytą, nevingiant šaržo, netgi klounados. Kada mūsų vertintojai ne kartą reikalauja iš mūsų aštresnės, netgi didaktinės, moralizuojančios satyros, publikos vidurkiui jie neatstovauja. Tokią satyrą publika labai retai palankiai priima. Paprastai arba apie ją ne-

Antras Kaimas, pasirošęs konfrontacijai su žiūrovais Jaunimo centre, Chicagoje, kovo 10 (8 v. v.) ir kovo 11 (3 v. p. p.). Iš viršaus žemyn: Vyta Marčiukaitis, Juozas Aleksišinas, Vaigalė Kavaliūnaitė, Romas Stakauskas, Algirdas T. Antanaitis (prievažda), Rimas Cinka ir Jūratė Jakštytė.

ko nekalba, arba stengias numot ranka, prikišant nebūtus ir nesiminius trūkumus. Satyra kanda, o kandamas žmogus retai kada juokiasi ar šypsoi. Būna, žinoma, laimingų išimčių. Pernai, sakylim, daugumai itin gerai praėjo "Paskutinis posėdis", nors tai jau gana kandi satyra...

— Kalbėti apie "aukštąją literatūrą" ar meną, būtų nekuklu ir preteninga. Netgi priešinga mūsų pagrindiniams įsitikinimams ar tikslams...

— Susidariau įspūdį, kad šio pastatymo vaidintojų sąstata bus gana didelis, bet dar nieko nepasakėte apie "reguliarinius" šių metų vaidintojus. Tikiu, kad ir tokių yra.

— Na kaipgi be jų išsilaukėm? Jie ir išpildys didžiausią programos dalį, surįšančią daugybę valandų repeticijose ir pasirošiant namuose ar autobusuose. Vyras ir vėl liko tie patys: nuo pradžios iki galo Antrame kaime išdirbęs Romas Stakauskas, taipgi vienas "kūrėjų" — veteranų" Rimas Cinka ir penktametis Vyta Marčiukaitis. Reguliariumu įsijungė ir pernai vienoje rolėje epizodiniai pasirodę Juozas Aleksišinas. Reguliarus merginas šiemet teturime dvi: ketvirtametę Jūratę Jakštytę ir naująją (ne scenoje, o tik su Antru kaimu), bet tikrai iš karto sunkia našta apsikrovusią ir kantriai ją nešančią Vaigalę Kavaliūnaitę. Grupė gana gerai balansuota, šiemet itin sunkiai dirbanti, rodanti daug nuširdaus entuziazmo... Tada tikimės žiūrovų neapvilti. Ypač, jei jie ateis nuširdžiai pailsėti ir ne iš anksto nusiteikę ieškoti aukštojo meno plonybių. Jų, deja, nė nežadame...

Zadat ar nežadat, o vis tiek žinome, kad visko bus. Tad kalendoriuje tuoj pat ir pasižymim, kad nepamirštume, dvi dienas: kovo 10 ir kovo 11 d.

MIRĖ SIMTAMETIS REDAKTORIUS

John Netherland Heiskell, kuris per paskutinius 70 metų redagavo "Arkansas Gazette", mirė sulaukęs 100 metų. Jo laikraštis, seniausias srityje už Mississippi upės, yra laimėjęs Pulitzer premiją. Velionis kasdien atėdavo į redakciją iki savo 99-to gimtadienio. Paklaustas apie savo ilgo amžiaus priežastį, jis pareiškė, kad tai buvo "Dievo neapsižūrėjimas".

Senosios išėivijos kultūrininkas

Tik 43 metus teturėdamas miręs, kun. Aleksandras Barba vis dėlto įstengė palikti neužmirštamą savo vardą lietuvių išėivijų kultūros istorijoje. Mirė 1898 m. kovo 27 d., taigi prieš 75 m. Buvo kunigas, visuomenininkas, rašytojas, publicistas. Kilęs iš Pailių valsč. Baigęs Vilniaus kunigų seminariją, kunigu buvo įšventintas 1882 m. Paskirtas vikaru į Zaslius, ten įvedė lietuviškas pamaldas, rinko tautosaką. Buvo Labanoro klebonu, kol rusai už lietuviškų knygų platinimą ir patriotinę veiklą uždarė jį į Gardino vienuolyną. Bendradarbiavo Aušroje, Varpe. Rusų persekijamas, dvarininkų skundžiamas, gavęs iš J. Šliupo kvietimą, atvyko į JAV. Plymouth, Pa. suorganizavo lietuvių parapiją, kurioje klebonavo iki mirties.

Daug nudirbo, žadindamas lietuvių tautinę sąmonę ir atskirdamas juos nuo lenkų, padėdamas kurti savas parapijas. Bendradarbiavo JAV lietuvių spaudoje, pirminkavo Susivienijimui Lietuvių katalikų draugijų Amerikoje, faktiškai tvarkė Vienybės Lietuvininkų redakciją, įsteigė Valtį. Parašė ir išleido eilę religinių ir patriotinių leidinių.

POEZIJOS ŽURNALO REDAKTORIAUS PASKAITA

Daryl Hine, žurnalo "Poetry Magazine" redaktorius, Rosary kolegijoje, Chicagoje, kovo 5 d. 1 v. p. p., skaitys paskaitą apie poeziją, apie literatūrinį atgimimą po 1912 m. ir apie to poezijos žurnalo reikšmę, ugdant kūrybingumą.

Arch. Landsbergio 80-tas gimtadienis

Architektas Vytautas Landsbergis-Zemkalnis, architektūrą studijavęs Rygos politechnikos institute ir Romos aukštojoje architektūros mokykloje, yra gimęs 1893 m. kovo 10 d., taigi šiemet jo 80-tas gimtadienis. Yra pastatęs Raudonojo Kryžiaus ligonines Kaune, Klaipėdoje, Šveškijoje, Panevėžyje, Šiauliuose ir kitur. 1939-1944 m. Vilniaus miesto vyr. inžinierius ir architektas, vadovavo Vilniaus miesto gen. plano sudarymui. Yra suprojektavęs apie 70 įvairių stambesnių pastatų, pasižyminti geromis savybėmis.

RAŠO MERTONO BIOGRAFIJA

Garsiojo rašytojo trapisto Tomo Merton biografiją rašo John Howard Griffin. Jam leista naudotis visais trapisto vienuolyne esančiais dokumentais ir ten randama medžiaga, liečiančia T. Merton. Numatoma, kad biografija bus baigta rudenį.

TRANKIOS MUZIKOS ĮTAKA I AUGALUS

Amerikos medikų draugija paskyrė premiją Louisianos jaunuoliui Gabino Cabanilla, 18 m., gyvenančiam Houma mieste, už jo tyrimus — kokios įtakos tranki muzika turi į augalus. Savo eksperimentuose jis per garsintuvą leido trankią modernią muziką ir švelnią klasikinę. Nustatė, kad skambant trankiajai muzikai, augalai nulinksta tolyn nuo garsintuvo, bet ima linkti į garsintuvo pusę, kai leidžiama švelni, klasikinė muzika. Šio atradimo įtakoje tas jaunas tyrinėtojas rašo: "Manau, kad ta skardžioji mūsų jaunosios kartos muzika veikia į mūsų protinę ir fizinę sveikatą".

RUSŲ IR KINŲ KALBOS JEZUITŲ UNIVERSITETĖ

Gregorianumo universitetas Romoje, vedamas tėvų jezuitų, šiais mokslo metais turi rusų ir kinų kalbas. Abudu kursūs dėstotys: rusų kalbą prof. Irina Flinow, kinų — prof. Lucija Hung Yen-Yu.

KOSTAS BUTKUS

Tel. PR 8-2781 (778-2781)
TVOROS, LANGAI, DURYS.
STOGELIAI, RINOS,
APKALIMAI (Siding)

IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI

30% iki 50% nuolaida
Galima pirkt dalimis ir išmokėtina
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western — Tel. GR 6-4421

Lotyniškos Giedotinės Mišios

(LATIN HIGH MASS)

iš netolimos praeities

ILGESINGAI NUSITEIKUSIEMS KATALIKAMS

Iškilmingai giedamos Bonaventure choro... DIDINGA
jos priklaia piln lotyniškų giedotinių Mišių grožį tikroje, senovinėje formoje. Gražna ir atskleidžia visą galvintąjį mistiizmą iš mieliai prisimenamų laikų. Šis pulk' ai išleistas albumas, retas rinkinys mėgėjams, tikrai praturtins bažnyčios, mokyklos ar namų knygyną. Daug reikianti ir vertinga dovana.

CATHOLIC HYMNS
P. O. BOX 184
BEVERLY HILLS, CAL.
90218

STEREO

TIK \$5.98

Plus 50c per siuntimui

Philomena sako...

Taupymas yra šeimos pareiga. Įvairūs skelbimai masina visą šeimą pirkti ką nors naujo. Bet jei norite įsigyti namą, turėti pakankamai lėšų vaikų mokslui ar senatvei, laikas jau dabar pradėti taupyti.

Finagai, taupomi Chicagoje. Taupymo ir Skolonių bendrovės bet kokiame skyriuje, yra Federalinės valdžios apdrausti iki \$20.000.00

5% 90 Day Passbook Account	5 1/4% Passbook Accounts	5 3/4% 1,000 or more Savings Certificate (1 to 2 yrs.)	6% \$5,000 or more Savings Certificate (2 to 10 yrs.)
-------------------------------------	--------------------------------	---	--

CHICAGO ****

savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

Jonas Rimša
Fare Mataini (aliejus)
Iš lietuvių dailininkų parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoj

Nauji leidiniai

• **Jurgis Lebedys, LITUANISTIKOS BARUOSE, I.** Studijos ir straipsniai. Išleido "Vagos" leidykla Vilniuje 1972 m. Leidinys 416psl.

• **Jurgis Lebedys, LITUANISTIKOS BARUOSE, II.** Recenzijos, paskaitos, sumanymai. Išleido "Vagos" leidykla Vilniuje 1972 m. Leidinys 306 psl.

Tai vieno, labiausiai šiais pokario dešimtmečiais okupuotoje Lietuvoje pasireiškusių, senosios lietuvių literatūros tyrinėtojo, Vilniaus universiteto profesoriaus Jurgio Lebedžio lituanistinių darbų dvitomis. Deja, jis yra jau pomirtinis. Dar daug žadėjęs senosios lietuvių literatūros mokslui, prof. dr. Jurgis Lebedys mirė 1970 m. liepos 12 d., išgyvenęs tik 57 metus.

Abiejų tomų redakcinė komisija: V. Arėška, J. Bielinis, K. Doveika. Abu du toms paruošė J. Girdziauskas.

Pirmajame tome spausdinamas bendrasis abiejų tomų įvadas, parašytas Juozo Girdziausko ir Vytauto Vanago. Jame skaitytojas supažindinamas su prof. Jurgio Lebedžio gyvenimo keliu ir nuveiktais darbais. Pirmojo tomo gale pridėtuose paaiškinimuose, be kita ko, sakoma: "Šiame J. Lebedžio raštų dvitomyje surinkti visi reikšmingiausi spausdinti jo darbai (išskyrus monografijas), kurie buvo išblaškyti įvairaus pobūdžio leidiniuose. Dėl vietos stokos nedami tikti straipsniai apie M. Daukšą ir S. Stanevičių, kadangi apie šiuos rašytojus yra išėjusios atskiros knygos. Iš J. Lebedžio nraštinių palikimo pirmiausia atrinkta tai, kas jo paties buvo suredaguota, skirta spaudai (straipsniai apie K. Donelaitį, J. Bretkūną, D. Kleina, Vilniaus universiteto reikšmę lietuvių literatūrai). Tačiau vietuo nesitenkinta. II-ajame tome dedama taip pat rankraščių, likusių recenzijų, paskaitų konpektų, nebaigtų darbų fragmentų, planų, projektų. Jie papildo J. Lebedžio spausdintų darbų tematiką ir problematiką, taip pat parodo jo mokslinio darbo apimtį ir užmojus".

Kiekvieno lietuvių literatūros bičiulio abu šie Jurgio Lebedžio darbai bus skaitomi su didžiausiu malonumu. Tai nuoširdaus, savo sritį mylinčio ir ją gerai pažįstančio mokslininko keionė Mažvydo, Bretkūno, Sirvydo, Donelaičio, Valiūno, Poškos, Daukanto ir jų epochų keiliais, trumpesnėse recenzijose užgriebiant taipgi šiuos laikus ir šandienines folkloristikos mokslo disertacijas bei kt.

Abu tomai iliustruoti Jurgio

Lebedžio gyvenimo nuotraukomis.

• **ČIR VIR VIR PAVASARIS.** Smulkioji lietuvių tautosaka. Paruošė K. Grižas. Išleido "Vagos" leidykla Vilniuje 1971 m. Dail. K. Juodkaitis. Leidinys 160 ps. Knygelė ne vien savo turiniu, bet ir estetinė išvaizda yra tikras deimantukas. Tekstas ir iliustraciniai piešiniai bei užsklandos spausdinami dviem spalvomis, ir šiaip puslapių su tvarkymas akiai labai patrauklus.

Smulkioji tautosaka knygoje skirstoma į tris skyrius. Pirmasis pavadintas "Ne kas rytas labas rytas". Čia sutelkta lietuviškosios lietuvių literatūros su įvadinio aptarimu. Antrojoje dalyje ("Bėk per kluonus — gausi duonos") vėl su įvadinio žodeliu pateikiami: skaičiavimai, greitakalbės, erzinimai, vardu pajuokimai, pastabos, replikos, dialogai, nesuskalbėjimai, etike-to iškraipymai, maginiai žodžiai ir kt. Trečioji dalis — "Čir vir vir pavasaris". Čia jau skamba gamtos garsų pamėgdžiojimai su atitinkamu įvade.

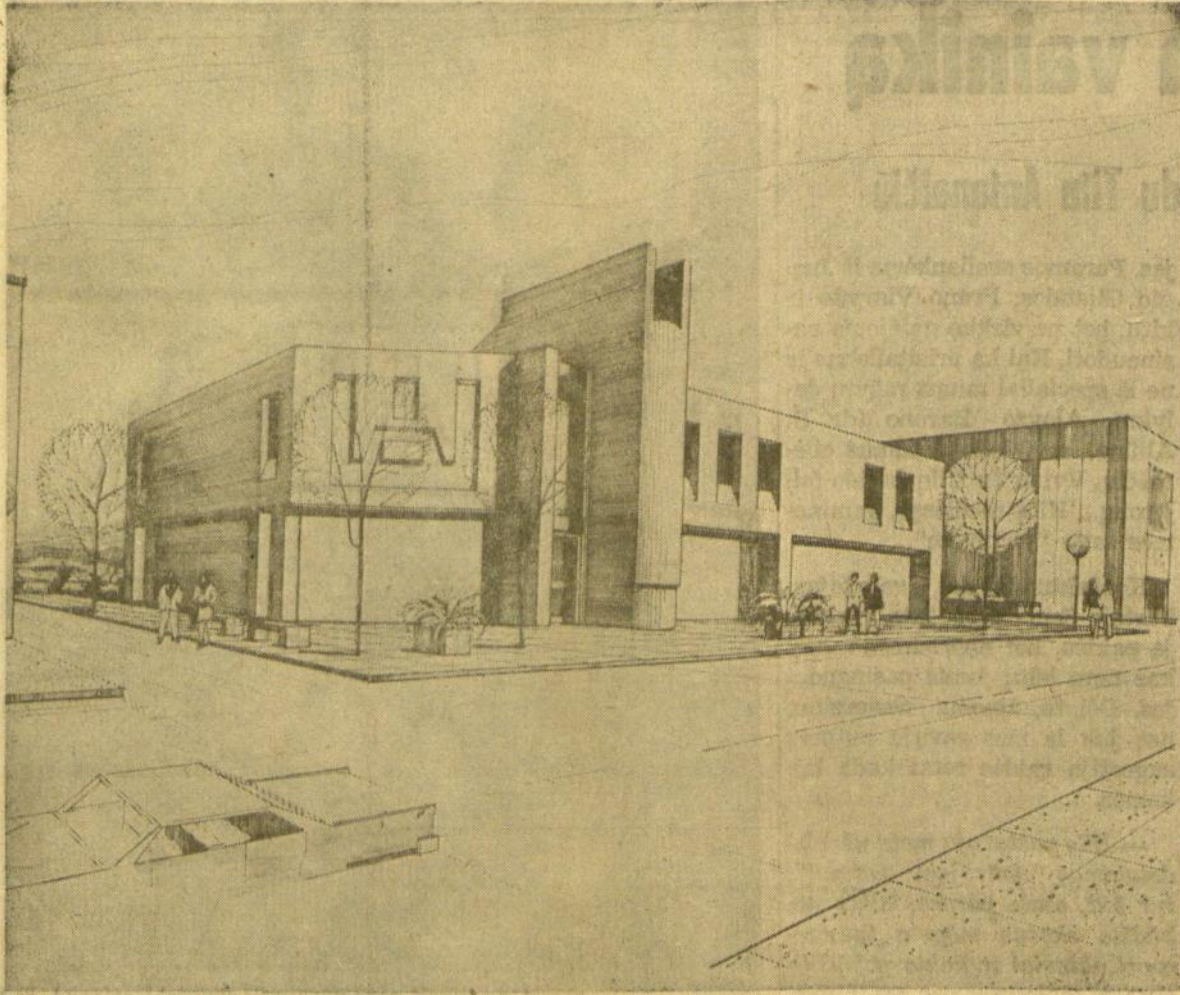
Knyga yra akylaus ir kruopštaus darbo rezultatas. Ji bus nepamainoma taipgi kiekvienam mūsų tautosakos tyrinėtoju.

• **SENELIŲ PASAKOS.** Užrašė Jurgis Dovydas. Paruošė Norbertas Velus. Iliustravo Aspažija Surgailienė. Išleido "Vagos" leidykla Vilniuje 1972 m.

Tai 26 lietuvių liaudies pasakos, sudėtos iš 190 puslapių didesnio formato puikiai išleista knyga, iliustruota žėrinčiais iudais — balta, viso puslapio dydžio. A. Surgailienės piešiniai. Pasakos pasėktos, kaip gale nurodoma, 24 pasakų sekėjų įvairiose Lietuvos vietose. Vienos iš jų yra būtines, kitos tūbūkinę gū nuotykių, trečios vėl be galo senos — mitologinės. Didelė dalis jų pateikiama su dainuotais teksto tarpais. Aplamai, rinkinys bus įdomus ne vien tik pasakų mėgėjui vaikui, bet ir pasakų tyrinėtoju mokslininkui.

• **Sofija Jonymienė, TEVŲ NAMELIAI BRANGŪS.** Lituanistinių mokyklų penktajam skyriui. Išleido JAV Lietuvių Bendruomenės švietimo taryba Chicagoje 1973 metais. Leidimą parėmė Lietuvių fondas. Iliustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė. Spausdino saleziečių spaustuvė Romoje. Vadovėlis 276 ps., gausiai iliustruotas nuotraukomis, spalvotomis užsklandomis ir piešiniais, kietais viršeliais, kaina \$7,00, gaunamas "Drauge".

Vadovėlis savo išorine išvaizda ir puslapių spalvotais piešiniais bei geromis nuotraukomis

Los Angeles Lietuvių Bendruomenės Namų projektas.

Architektas Jonas Nalis

Arch. Jonas Nalis — architektūrinio konkurso laimėtojas

yra mūsų reto gražumo. Visa tai jaunąjį mokinuką tikrai patrauks. Pačių skaitinių didžiausia dalimi kryptama į praeitį. Žinoma, vadovėlio autorė savo įvado ir pabaigos žodyje primygtinai ieško argumentų šiai skaitinių krypti pateisinti. Iš tiesų, vargu ar kas galėtų būti nepatenkintas, kad mažasis mokinukas supažindinamas su jo tėvelių gimtojo krašto praeitimi, su aplinka, kurioje savo kūdikystę praleido jo tėveliai. Vis dėlto, atrod, kad į šitai vadovėlyje nukryptama per didelį procentu. Bijome, kad tokios puikios išvaizdos skaitinių knyga nebūtų nuobodi mažajam mokinukui vienaakrypėiu turiniu, kai joje savo šandieninės aplinkos, palyginti, skaitytojas ras labai mažai. Juk ir čionykštė aplinka nėra vien svetimų svetimiausia vaiko lietuviškų nuotakių ugdymui, kai pagalvojį apie įvairiausias jaunimėlio organizacijas, jų vasaros stovyklas, jų sporto klubelius, laikraščius, tautinių šokių pamokas, chorelius, šeimos nuotakas ir kt. Ir kažin, ar tai čionykštėiam vaikui nebūtų labiau patrauklu ir labiau sava, negu tie visi sutirštinti linelių auginimai, bulvių kasimai ir p. Pagaliau nebūtinai jau iš kiekvieno dalykėlio vadovėlyje turi vis kyšoti ir kyšoti ta primygtinai patriotinė didaktika. Persūdyta ji gali duoti net visai atvirktinį, negu norima, rezultatą. Todėl tokių "neutralių", gvyai parašytų, čia augančiam mažajam mokinukui suprantamų skaitinių, kaip šiame vadovėlyje randamas Aloyzo Barono "Netikėta kelionė", galėjo būti knygoje kur kas daugiau.

Architektūra yra lengviausiai prieinamas menas. Susiduriame su ja kiekviename žingsnyje. Visi ją stebime ir vertiname: giriamo ir peikiame. Gyva reakcija rodo, kaip tampriai, beveik intymiai esame įtaigojami mus supančius žmogaus sukurtos fizinės aplinkos. Nuo projektuotojo talento stiprumo priklauso miesto panoramos didingumas, parko gražumas, gyvenamo namo patogumas ir patvarumas.

Mūsų amžiuje gyvenimo kokybė turi būti matuojama ne atkėštine prabanga, bet kultūrinio jaukumu. Kiekvienas pastatas turi savo specifinius reikalavimus ir paskirtį. Ju suderinimas ir techninių bei estetinių elementų apjungimas į vienaalytę visumą yra architekto pašaukimas ir kasdieninis darbas. Tam atlikti neužtenka vien gerų norų ir entuziazmo, bet reikia teoretinio akade-

vietai buvo pakviestas arch. Rimantas Penčyla.

1972 m. rugsėjo mėn. 29 d. Tautiniuose Namuose įvyko komisijos posėdis, kuriame dalyvausi visi anksčiau išvardinti komisijos nariai be G. Lazausko, kuris buvo išvykęs iš Chicagos. Atidariusi atsijustus pakietus ir peržiūrėjusi eksponuotus projektus, komisija pirmą vietą pripažino ir premiją paskyrė arch. J. Naliui.

Iškilmingas premijos įteikimas įvyko PLIAS ir ALIAS visuotinio suvažiavimo metu, praėjusį rudenį, Washingtone. Juri komisijos protokolą perskaitė jos pirmininkas arch. A. Kerelis, o premiją įteikė PLIAS ir ALIAS pirmininkas inž. V. Vidu giris, kurią priėmė ir padėkos žodį tarė arch. J. Nalis, specialiai tai progai iškviestas į Washingtoną. Kiti projektai, neatidariusi voku, buvo perduoti konkurso organizatoriams PLIAS C. v-bai.

Arch. Jonas, Algimantas Nalis visus mokslus išėjo JAV, Chicagoje baigė Nekalto Prasidėjimo pradžios mokyklą ir lituanistinę mokyklą. Vėliau Thomas Kelly Aukš. mokyklą. Visą laiką priklausė Skautų Vyčių būreliui, baigė Illinois universitetą bakalauro laipsniu iš architektūros. Priklauso Akademikų skautų Komp. Vytis ir ALIAS. Yra narys American Institute of Architects (A.I.A.). Su žmona Birute (Slajūte) gyvena Chicagos priemiestyje Clarendon Hills, Ill. Sio metu yra dalininkas (collaborative) architektūrinės įstaigos, kuri yra 332 South Michigan Ave., Chicago, Ill., — 60604, Tel. (312) 922-1736. Kalbant apie asmenį, ypač malonu pabrėžti, kad Jonui yra nesvetimas ir lietuviškas spaudos darbas. Jis yra "Technikos Žodžio" bendradarbis. Pernai paruošė platoką lietuvių architektų darbų apžvalgą, talpintą "T.Ž."—1-2 numeryje, ir tam pačiam dvigubam sukaktuviniam numerui sukūrė įspūdingą, technikos pažangą vaizduojantį viršelį. Tai ne taip dažnas mūsų reiškinys, vertas ypatingai šilto dėmesio.

Architektas Jonas Nalis, architektūrinio konkurso laimėtojas

minio pasirengimo ir kūrybinės kibirkštės.

Kultūringa yra tradicija supažindinti visuomenę su savo kūrėjais. Pasekdami šį gražų paprotį, norime skaitytojus supažindinti su jaunu, gabiū architektu Jonu Naliu. O tam susidarė retai pasitaikanti proga — arch. — J. Nalis laimėjo Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos (ALIAS) pravaista architektūrinį konkursą ir Los Angeles Lietuvių Bendruomenės Namų v-bos paskirtą premiją.

PLIAS C. V-bos konkursą praveisti buvo įgaliotas arch. Albertas Kerelis. Jis sudarė tokios sudėties jury komisiją: arch. A. Kerelis (pirm.), arch. Vytas Peldas, arch. Vytas Germanas, arch. Jonas Kova, inž. Jonas Jurkūnas, inž. Juozas Rimkevičius, inž. Viktoras Jautokas ir inž. Grožvydas Lazauskas. Arch. J. Kovai, ilgesniam laikui išvykęs į Europą, jo

įdomus. Situacijos planas racionalus, plotas išnaudotas taupiai, tuo pačiu paliekant erdvės. Visuomenėje įdomus, su charakteriu ir modernus, prie kurio prasėdėta daug valandų, atkakliai beišskant tinkamiausio sprendimo.

Mūsų sąlygose premijos dydis nėra lemiantis veiksnys, paskatinantis dalyvauti konkurse. Pats laimėjimo faktas dalyviui suteikia reikšmingą pripažinimą ir asmeninį pasitenkinimą, ir to viso nevalia mažinti. Rašančiajam atrod, kad svarbiausias betgi yra noras ir ryžtas dalyvauti intelektualinėse varžybose tarp lietuvių profesionalų, nes visas reikalas, toli gražu, nesibaigia su konkursu, bet palieka ryškias žymes visam laikui. Tai yra, kad ir netiesioginiai, užsigažavimas lietuviškame kultūriname judėjime ir sąžiningas noras jį pagyventi, praturinti ir išplėsti į visas kūrybinio gyvenimo sritis.

Sveikiname arch. J. Nali, įtaimėjusį konkursą, ir tikimės jį matyti aktyviu lietuviško kultūrinio gyvenimo dalyviu, o konkurso mecenatams esame dėkingi už iniciatyvą. Tai tikrai brandūs visuomeniniai galvojimas, kuri,

Talentingą kompozitorių prisimenant

Kompozitorius ir pianistas Sergejus Prokofjevas mirė 1953 m. kovo 4 d., Maskvoje. Siemet sueina 20 m. nuo jo mirties. Rimskio-Korsakovo, Cerepnino, Taniejevo mokinys Petrapilio konservatorijoje. Studijas gilo Londone, kur susipažino su Diagilevu. Lankėsi JAV, Paryžiuje ir kituose kultūros centruose. Nuo 1932 m. grįžęs į Rusiją, turėjo pergyventi komunistų partijos kaltinimus, kad priklauso prie "formalistų, einančių prieš liaudį". Daugybė muzikos kūrinių autorius.

J. Rimkevičius

WAGNER & SONS

Typewriters, Adding Machines & Checkwriters

Nuomoma — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS

Virs 50m. patikimas patarnavimas
5610 South Pulaski Road
Phone — 581-4111

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpaustyti paveikslų rėmai, pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGĖJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai pragai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois, 60629
Tel. Prospect 6-8998

PAKELIAMA "DRAUGO" PRENUMERATA

Šių metų kovo 1 d. dienraščio "Draugo" prenumerata bus pakelta vienu doleriu visose srityse: Cook apskr., Illinois valstybėje \$20.00 metams; kitur J.A.V. \$18.00; Kanadoje \$20.00; užsienyje \$21.00; tik šeštadienims \$11.00.

Tačiau "Draugo" prenumeratos visvien pasilieka dviem doleriais pigesnės, negu kitų lietuviškų dienraščių, nors "Draugas" turi daugiau puslapių ir kas savaitę kultūros priedą.

Darbininkų algos, pašto išlaidos, popieriaus ir dažų kainos gerokai pakilo. Administracija yra priversta prašyti bent 5% daugiau už prenumeratas.

Nors skaitytojai gražiai rėmė mūsų spaudą Kalėdų laikotarpy, tos aukos negalės padengti reikalingų išlaidų. Prenumeratos pabranginimas būtų buvęs daug didesnis, jei ne gausios aukos spaudai.

Administracija reiškia nuosirdžią padėką prenumeratoriams už dosnią paramą ir prašo paramos ir ateityje.

Kviečiame skaitytojus atnaujinti prenumeratas iki kovo 1 d. pagal seną kainą. Pasinaudokite šia proga.

Administracija

HIGH RATES

5% Per Annum PAID QUARTERLY 6% Per Annum

Passbook Accounts — AT — \$5000 or more Certificates 2 year min.

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N

HIGHEST RESERVES

4071 Archer Avenue
Chicago, Ill. 60632
TEL — LA 3 - 8248
(West of California Avenue)

5 1/2% Per Annum Investment Bonus Certificates

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6% 5%

Mokamas už dviejų mėn. Certifikatų apskaita. Minimalus \$5,000.00.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIDMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sauai ir liepos mėn. 31 d.

PIRMAD. IR KETVIRTAD. ... 9 v. r. iki 9 v. ANTRAD. IR PENKTAD. ... 9 v. r. iki 5 v. ŠEŠTAD. ... 11 v. d. — Trečiad. uždaryta

LIŪDNOJI STATISTIKA
Legalizavus abortus, Anglijoje 1972 m. buvo nužudyta 156,714 negimusių.

Kultūrinė kronika

Adomo Galdiko darbų paroda Rochesteris

Rochesterio Lietuvių Bendruomenės Kultūros sekcija, vadovaujama rašytojo Jurgio Jankaus, organizuoja šioje kolonijoje Adomo Galdiko spalvingųjų darbų parodą, atidaromą parodos salėje kovo mėn. 3 d. 7 val. 30 min. vak. Paroda ten anibūdinis Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkas — poetas Leonardas Andriekus, Rochesteryje ta proga bus sutelkta 40 Adomo Galdiko darbų. Parodos pajamos skiriamos Galdiko monografijai, kuri šiuo metu baigiama spausdinti. Išėjus monografijai, Galdiko darbų paroda įvyks New Yorke, vienoje žymiausių šio miesto galerijų. Ji dabar rochesteriečiams ir kitiems šių apylinkių lietuviams sudaroma gera proga įsigyti šio žymaus mūsų dailininko paveikslų.

Lietuvių poezijos antologija pasisiekimas Belgijoje

Zentos Hellemans - Tenisonaitės parengta lietuvių poezijos antologija flamų kalba ir Belgijoje 1971 m. išleista vardu Een steen heeft geen hart (Akmenėlis turi šaltą širdį) laimėjo tokį pasisekimą, kad jos laida buvo baigta išparduoti prieš praėjusias Kalėdas. Zenta Hellemans-Tenisonaitė taipgi yra parengusi nederlandų poezijos rinktinę lietuvių kalba. Ji netrukus žada pasirodyti vardu "XX amžiaus nederlandų poezijos rinktinė". Žodmu, kad šios knygos Briuselio švietimo ministerijos departamentas jau iš anksto yra užsakęs 100 egzempliorių.

Filmų įvairumai

"Sounder" — šeimos lobis, pagrįstas gerumu ir žmoniškumu

STASĖ SEMENIENE

"Juodųjų filmas" yra naujosi apraiška filmų pramonėje. Pirmasis amerikiečių pastatytas, juodųjų surežisuotas filmas buvo išleistas vos tik prieš penkerius metus. O juodųjų filmai savo didžiulį pasisekimą tepajuto tik dabar. Filmai yra nežmoniškai brangūs, ir daugiausia lėšų jų pastatymui suplaukdavo iš baltųjų investuotojų. Ligi šiol buvo statomi juodųjų filmai, pilni žiauraus brutalumo, nusikaltimų ir narkotikų aukštino, nes tam buvo palanki rinka. Dabar vėl eina trejetas juodųjų filmų, bet šie yra švarūs, kilni idėjų, be jokių kriminalinių iškrypimų garbinimo, tai: "Sounder", "Lady Sings the Blues" ir "Black Girl". Jų nepaprastas pasisekimas įrodė, kad publika yra išalkusi pamatyti ką nors kilnesnio, ne vien padūgnės.

Politikai Washingtone jau dabar entuziastingai giria spalvotąjį filmą "Sounder" savo "Congressional Record". O kritikai teigia, kad tai yra pirmasis juodųjų filmas, visai skirtingas, ir paprastais žodžiais skelbiąs tiesą tiek juodiems, tiek baltiems.

"Sounder" yra daugiau savitas ir charakteringas ir tuo pačiu labiau universalus. Filmiui tekstą parašė Lonnie Elder III, vienas pačių gerųjų juodųjų dramaturgų Amerikoje. Režisierius gi yra baltasis — Martin Ritt.

"Sounder" vysto pasakojimą labai paprastai, o yra visuotinai įdomantis. Tai vienas tų retų filmų, kuris tiesiai patalkys į širdelę, sakykim, dešimtmečių

100 metų nuo J. Endzelyno gimimo

Latvių kalbininkas, daug tyrinėjęs ir lietuvių kalbą, Jānis Endzelyns (Endzelins) gimė 1873 m., taig, šiemet sueina 100 metų nuo to daug lietuvių k. studijoms pasitarnavusio filologo gimimo. Mirė 1961 m. liepos 1 d. Rygoje. Prof. Endzelynas klasikine filologija studijavo Tartu universitete, kur buvo ir pakviestas dėstyti baltų ir slavų kalbas. Petrapilygo daktaro laipsnį, parąšęs disertaciją iš lyginamosios slavų — baltų kalbotyros. Profesoriaus Charkovo universitete, o nuo 1920 m. — Rygos universitete. Turėjo daug įtakos, nustatant lietuvių kalbos rašybą. Ilgus metus pirmininkavo lietuvių filologų draugijai. 1921 m. įsteigė ir iki 1940 m. redagavo jos metraštį. Priklausė eilei užsienio kalbų tyros draugijų. Bendradarbiavo lietuvių žurnaluose, kaip Lietuvių Tauta, Archivum Philologicum.

Savo tyrinėjimuose apėmė nemažai lietuvių k. istorinės kalbotyros klausimų. Į lietuvių kalbą išverstas jo veikalas Baltų kalbų garsai ir formos (1956 m.); tas pats veikalas 1962 m. pasirodė ir anglų kalba.

PARYŽIAUS AKTORIAI SU MOLJERO KOMEDIJA

Paryžiaus aktorių "Le Treteau" grupė kovo 19 d. 3 v. p. p. ir 8 v. v. Rosary kolegijoje, Chicagoje, pastatys Moljero komediją "Gydytojas iš prievartos". Ta linkma komedija kolegijoje bus suvaidinta ryšium su Moljero 300 m. mirties sukaktimi. Daugiau pasiformuoti galima telefonu FO 9-6320.

Adomas Galdikas

Uraganas

Pažadėtas darbas padarytas

Pagaliau galū kolegoms mokytojams ir visiems besidomintiems pranešti, kad tautiniam ir visuomeniniam ugdymui bei ugdymuisi skirtas mačo darbas jau padarytas: jo mašinarštis išsiustas JAV LB švietimo Tarybos pirmininkui p. J. Kavaliūnui.

Ar tai yra vadovėlis, kaip kad kartais buvo sakoma bei garsinama? Ne visai. Ištinio vadovėliams būdingo dėstymo nėra. Jo vengta sąmoningai, nes toks dėstymas ne visada ir ne visiemis rodo patrauklus. Yra nuista kitu keliu: daugiausia remiamasi pasiskyrusių autorių mintimis. Jos paprasčiausiai cituojamos, taip pat nurodant ir pačius autorius. Tuo būdu kalbu ne są vienas, bet kalba daugelis. Suprantama, pasirinkti tokie autoriai, kurių mintys pozityviai naudingos tautiniam, valstybiniam ir bendruomeniniam ugdymui bei ugdymuisi. Dėl to ir visam mano darbu duotas toks pavadinimas: "Lietuvis savo tautoje, valstybėje, bendruomenėje".

ba'taisiais, bet sėdi paskutiniame suole, kaip žemesnės, antros vertės mokynys.

Jis grįžta namo, vėliau grįžta ir tėvas. Vaikas nebenori palikti mylimos šeimos, o tėvas realiai jam pataria siekti mokslo. Scena tarp tėvo (Paul Winfield) ir sūnaus yra įaudinanti savo gilumu, o taipgi atvaizdavimu nepaprastų ryšių tarp tėvų ir vaikų.

Motinos rolėje Cicely Tyson yra subtili ir kilni. Ji parodo vidūjinę jėgą ir gilų išmanymą. Jos vaidyba nuostabiai natūrali, veidas parodo kietumą, pykčiumi užvaldžius, bet greitai pasikeičia tyčiu švelnumu savo pamiltos šeimos tarpe.

Paul Winfield dar daugiau išneša ant savo pečių tėvo rolėje. Jo Nathan Lee turi mielą kilnumą, humorą ir įtušų apmaudą, kai jisai yra blogai traktuojamas ir likimo skriaudžiamas. Kevin Hooks, gyvenime aktorius Roberto Hooks sūnus, yra puikus David. Jis gabus ir geras, o filmo pabaiga išbaigta, kai tėvas su sūnumi vyriškai širdingai pasišneka ir tėvas sako, taip tyliai, kad net sudrebina klausytoją:

— Sūnau, nepriprask prie šios vietos!

"Sounder" yra svarbus filmas, nes rodo gerą juodųjų šeimą ne kaip pasigailėjimo objektą, bet tiesiog vertą pavydėjimo dėl jų stiprių ir kilnių įsitikinimų.

Pats filmas "Sounder", Paul Winfield (tėvas) ir Cicely Tyson (motina), o taipgi teksto rašytojas Lonnie Elder III yra nominuoti Akademijos premijai.

Filmas labai pamokantis tiek vaikams, tiek tėvams. Chicago publikai, kuri laikoma kritiku šaltoka, nesusilaikė ir entuziastingai karštai plojo, filmui pasibaigus.

Iš pavadinimo matyti, kad darbas susideda iš trijų pagrindinių dalių. Į lietuvių tautą žvelgiama pagal keturias tradicines tautų susidarymo sąlygas, pagal gyvenamąjį kraštą — teritoriją, kalbą, bendrąjį gyvenimo būdą ir istorinį likimą. Savo valstybę lietuvis turi gerai pažinti, nes "homines historiarum ignari semper sunt pueri" (dr. Jonas Basanavičius, ši posakį cituodamas savo Aušrai rašytoje "Priekalboje", lietuviškai ji tada išvertė šitaip: "Žmonės, nusidavimų nepažįstantieji, vis yra vaikai") ir "tautos istorija yra geriausia tautos mokymo knyga". Tad valstybės istorijoje ieškota ne tik Lietuvos didvyrių, bet pastebėti ir tie, kurie ją ardė iš vidaus ir nuvedė į pražūtį. Iš didvyrių reikia mokytis, o klaidų — ateičiai vengti. Trečioji darbo dalis skirta lietuvių išėvijai: kur ir kaip ji atsirado, kaip tvarkėsi ir organizavosi, ką pasiekė ir ko neteko. Plačiau ryškinašamas bendruomeninis kelias: 1932 įsteigta draugija užsienio lietuviams remti, 1935 įvykęs pirmasis pasaulio lietuvių kongresas, šio kongreso įsteigtoji pasaulio lietuvių sąjunga, Vokietijoje

per II pasaulinį karą atsidūrusių lietuvių tremtinių bendruomenė. Draugija užsienio lietuviams remti ir pasaulio lietuvių sąjungą tuojau pat likvidavo 1940 Lietuva okupuota komunistiniai rusai. Lietuvių tremtinių bendruomenę reikėjo perorganizuoti dėl jų įkurdinimo kituose kraštuose. Tada ieškota tokios organizacinės formos, kuri tiktų ir buv. tremtiniams, ir seniesiems lietuvių išėiviams. Gimė Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, sudaryta iš atskirų valstybių-kraštų lietuvių bendruomenių. Iš esmės tai yra tas pats tautinis kelias, kurio pradėjo eiti organizuotoji senoji išėivija, tik daugiau priderintas prie naujųjų laikų reikalavimų, kai palengvėjo tarpusavio susižinojimas bei susisiekimas. Bendromis jėgomis ir pastangomis yra galimi didesni po'ėkiai ir darbai — viso pasaulio lietuvių šventės, pasaulio lietuvių jaunimo kongresai ir t. t.

"Lietuvis savo tautoje, valsty-

GĖLĖS

Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
BEVERLY HILLS GĖLYNYČIA
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0832 — PR 8-0834

MES TEBEMOKAM
6% už 2 Metų
Certifikatus
(Minimum \$5,000)

5 3/4% už 1 METŲ CERTIFIKATUS (Minimum \$1,000)
Open Mon. 9-8; Tues. Thurs. Fri. 9-5; Sat. 9-1; Closed Wed

SAINT ANTHONY SAVINGS

1447 So. 49th Court
Cicero, Ill. 60650
TEL — 656-6336
Joseph F. Gribauskas,
Executive Secretary

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIJOS RADIO IR STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAISYMAS SPALVOTOS TELEVIJOS APARATAI

ŠVENTOS MIŠIOS LIETUVIŠKAI

Visos nekeičiamos šv. Mišių dalys yra atspausdintos vienoj labai gražiai išleisto knygelėj. Su šia knygele kiekvienas gali labai lengvai sekti naująsias šv. Mišias

Kai kunigas ar lektorius atskaito kintamąsias dalis, Jūs šioj naujoj knygelėj galite sekti visas nekintamąsias šv. Mišių dalis. Tekstas stambiomis raidėmis.

Taip pat rasite rinkinį dažniausiai giedamų šv. Mišių metu giesmių.

Užsisakykit šį naują šv. Mišių vadovą lietuvių kalba. Kaina 50 centų. 10% nuolaida, perkant 50 kopijų; 25% nuolaida, perkant daugiau kaip 50.

Rašykite:

DRAUGAS
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

bėje, bendruomenėje" turi netoli pusantro šimto mašinarščio puslapių. Padalintas į daugelį atskirų skyrelių, kurie sudaryti iš vedamųjų minčių, klausimų ir medžiagos žinioms pagilinti. Darbas visų pirma skiriamas lietuviškų mūsų mokyklų vyresniųjų klasių

mokiniam, kurie juo naudosis savo mokytojų vadovaujami, bet su juo taip pat bus naudinga susipažinti studentams ir visiems kit'ems, kuriems svetur rūpi lietuviška mūsų atėitis. Planuojama jį iliustruoti.

Stasys Barzdukas

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visose mūsų apylinkėse. Dėkojame Jums už mūsų parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos aptarnaus iki \$20,000.00

Frank Zogas
Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

5%
All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

6%
2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TĖVAS IR SŪNUS —
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. Grovehill 6-2345 6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
Trys Moderniškos Kopyčios:
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741-2

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWIGZ) IR SŪNUS
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 8-3572

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

REDAGUOJA ST. SEMENIENE, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5984

VIEŠAS LAIŠKAS OPEROS SOLISTEI JADVYGAI VENCEVIČAITEI - KUTKUVIENEI

Miela Solenizante,

Saučio mėn. 25 d. Jums sukako 75 metai. Tai yra tikrai ne eilinis gimtadienis, ir taja proga noriu jums kažką pasakyti. Rašau šį laišką viešai, nes jūs, teatro žmonės, didesne savo gyvenimo dalimi priklausote mums — visuomenei. Jums lieka tik slaptingosios sielos gėmė, į kurias aš kaip tik drauge su skaitytojais šiandien ir noriu įsibrauti. Noriu pavaikščioti Jūsų įmintomis pėdomis, išgyventi dar kartą su Jumis tai, kas nėra niekada gyvenime užmirštama. Per 75 amžiaus metus Jūs daug keliauta, daug matyta, daug išgyventa, daug mylėta ir daug kentėta. O Jūs, išskirtinai, dar daug dainuota, daug kas dainai paaukota.

Dabar, kai mirus Jūsų vyrui, op. sol. Aleksandriui Kutkui, gyvenate vienu vienu, kiek daug kartų grįžtate praeitin, kur tėvynė, kur namai, teatras, gražioji jaunystė. Štai nuostabią Jūsų gimtinę, Mituva, Žiogų dvaras, kur pirmą kartą pakeliat akis į mėlyno dangaus platybes ir klausote, kaip paslaptingai šneka parko topoliai. Ežere teskena bangėlės, kuriose plaukia jaunystės juokas ir daina. O žmonių čia gi niekada netrūksta, Jūsų motinos Civinskaitės giminė labai plati. Viskas taip miela ir gyva Jūsų prisiminimuose, net tas mažas kamulukas, baksnogas Jums į petį, ar tas baltas žasinėlis, kuris gegendamas pasveikina visus, kieme susirinkusius. Rodos, gyvenk ir himnus gyvenimo grožiu giedok. Tačiau kyla karas, ir viskas keičiasi.

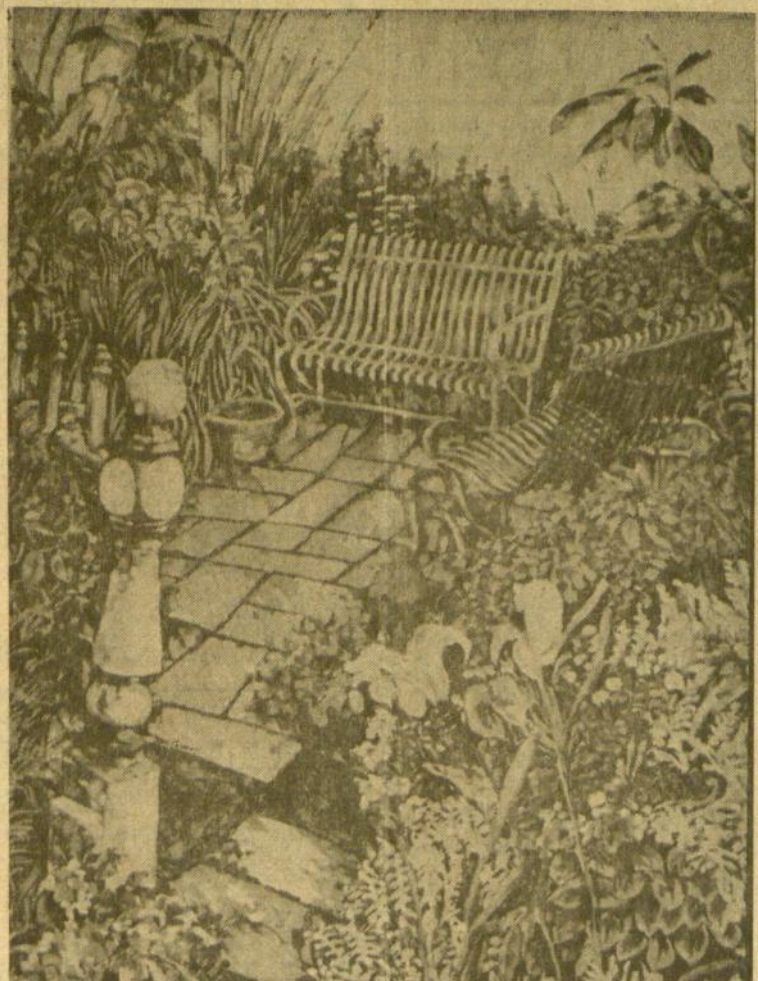
Ar verta prisiminti revoliucija, bada, ligas ir kitus nepriteklus Rusijoje? Tėvo mirtis pakeičia Jūsų gyvenimą, gal ir charakterį. Jūs staiga subręstate, visas šeimos gyvenimas krinta ant Jūsų pečių, nors Jūs dar tokia jauna. Bet bręsta meilė muzikai, kurią paveldite iš savo motinos. Pasibaigus karui, štai vėl tėvynėje, nors ir labai sunkios pirmosios dienos. Bet jau 1920 metais, vos įsikūrusios Valstybinės operos pirmajame Traviatos spektaklyje Jūs jau dainavate, kaip solistė. Ir ten dainuojate iki paskutiniųjų laisvės valandų, su mažom pertraukom, kai važiuojate Paryžiun studijuoti dainavimo. Reiškia, teatru atiduodate visą gražiausią savo amžių. Štai, imu Liet. Enciklopediją ir skaitau. "Lietuvos operos teatru K. yra atidavusi kūrybingiausius savo gyvenimo metus. Ji yra gyva liudininkė operos teatro jaunatvės ir visokių nepriteklių, ji yra gyva dalyvė tu nuostabių meninių laimėjimų, kurie nepriklausomos Lietuvos operos teatru per trumpą laiką iškėlė į pirmaeilį operos teatrų tarpą Europoj. ... K. yra gražiausių meninių laimėjimų pasiekusi operos solistė. Jos mezzo-soprano tembras yra malonus, šiltas, aksoninis, balso skalė plati, balsas išlygintas, grynai ir laisvai skambas nuo apacių iki viršūnių. Jos dainavimas, jos muzikinė kultūra buvo neatsiejama nuo jos vaidybos. (Liet. Encikl. XIII t. 444

ps.). Teatre ji dainuoja ir pie-mailes partijas ir mažesnes roles ir vitas su didžiausia meile. Ji krauna vis naujas roles, kaip gražiausiai pražydušias rozes — puokštes, pvz. Amneris (Aida), Azučena (Trubadūrai), Dalila (Samsonas ir Dalila), Marta (Pakalnė) Sarlota (Werteris) ir daug, daug kitų, viso apie 50 vaidmenų. Toks didelis repertuaras, jo paruošimas ir išpildymas reikalauja nepaprastai daug įtemptu darbo valandų.

Bet apie poilsį net negalvojate, nes rūpi namuose sunkiai serganti motina, kurią visą laiką globojate, su ja gyvendama, rodydama jai neįsivaiduojamą meilę ir pagarbą. Jai ir atiduodate visas savo poilsio valandas, niekad nesiviskusdama, kad sunku, kad pavargus.

Tromtin keliaujate jau ne viena, drauge yra Jūsų vyras, op. sol. Aleksandras Kutkus. Jis gi, visada pilnas humoro, giedrios nuotaikos, šviesiausių vilčių pilnas. Drauge su juo ir kuklios gyvenimo sąlygos Vokietijoje ir labai sunkus fizinis darbas fabrike čia, Amerikoje, lengviau pakeliama. Deja, ateina dar sunkesnės bandymo dienos — suserga labai sunkiai A. Kutkus. Jo labai ilga liga reikalauja nepaprastos kantrybės ir ištvėrmės.

Kaip šiandien dar matau Jus bene 8-ias savaites kas anksčiau rytą vis skubančių liginonės link... Palaidojus jį — žauri tikrovė. Viena, be atamos, be draugo. Kas toliau? Kas laukia plačiame ateities kelyje, kuris eina vis tolyn, tolyn nuo Mituvos. O juo cili reikia ir, anot V. Mykolaičio-Putino, grįžti niekam nevalia. O žingsnis kartais jau toks sunkus. Poilsui sustojate prie vyro kapo,

Aleksandra Navickaitė-Bodner Popiečio poilsis (aliejus) Paveikslas, kuris dabar vykstančioje lietuvių dailininkų parodoje, Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, išskirtas garbės premija.

J. Narūnė apie G. Petkevičiūtę-Bite

J. Narūnė — uoli piunksnos darbininkė. Jau yra išėjusių 13 jos knygų ir dar paruošta spaudai pora atsiminimų knygų, eilėraščių rinkinys ir aštuonetas eiluotų pasakėlių vaikams.

Pati naujausioji jos knyga: "Trys ir viena" (Chicago lietuvių literatūros draugijos leidinys. 1972 m., 171 psl.). Tai atsiminimai apie kūrybinguosius tris lietuvius vyrus ir vieną moterį, su kuriais autorę suvedė studijų dienos, apie kuriuos ji daug girdėjusi iš savo vyro ir ta medžiaga papildžiusi dar iš kitų šaltinių.

Šiame veikle vaizdžiai aptariami Balys Sruoga, Jurgis Savickis ir Juozas Balčiūnas. Pirmoji gi vieta paskirta Gabrielei Petkevičiūtei-Bitei (jos pavardė nuo gimnazijos laikų daugelį buvome įpratę tarti netaisyklingai — Petkevičaitė, betgi jos tėvas buvo Petkevičius).

Gabrielė buvo tauri, ryžtinga patriotė, susirūpinusi Lietuvos žmonių gerove. Sulinkusi dėl su-burkaulio ligos, bet tas stambus sveikatos trūkumas jos nepalaužė, priešingai — padarė jautresnę visokių gyvenimo sunkumų prispaustiems, kuriuos ji sėdė-guosti ir stiprinti savo aplinkoje ir visoj Lietuvoj.

Kaip iš šios atsiminimų knygos matyti, jau jos tėvas gydytojas, parodydamas tiek jautrumo neturtingiesiems, įkvėpė į ją tauri humanistiką. Šioje knygoje randame aptarimą jos pirmosios meilės su B. Karpiumi, jos kūrygoje užmojo, jos bendravimo su Zemaite, su kuria išvien rašė kai kurias knygas (pasirašydamos Dvi Moteri). Narūnės knygoje randame žinių apie Petkevičiūtės pasitarimus su P. Višinskiumi, J. Jablonskiu, apie jos darbą tėvo dvare Puzinišky ir Vilniuje, kur ji talkino "Vilniaus žinių" redakcijoje. Skaitant knygą, kaip ekrane prabėga pro akis Petkevičiūtės gyvenimas iki jos mirties, sulaukus 82 m. Šis leidinys bus naudingas mūsų kultūros istorijai. J. Daugaitis

— o —

IŠ MOTERŲ PASAULIO

* ALIAS (Am. Liet. inž. ir arch. s-gos) Moterų pagalbinio vieneto susirinkimas įvyko Jaunimo centre. Pirmininkavo St. Semėnienė, sekretoriavo H. Žitkienė, Minutės susikauptimu ir pirmininkavusios trumpa kalba buvo pagerbta lygiai prieš pusmetį mirusį narę Albina Krikščūnienė.

Metines apyskaitas davė pirm. A. Likanderienė, vicepirmininkė Bielskienė, išd. A. Vintartienė ir kitos.

Išrinkta nauja valdyba: V. Jurkūnienė, V. Lapienė, A. Slonskienė, A. Vintartienė ir H. Žitkienė

Po susirinkimo paskaitą apie narkotikus gyvai ir įdomiai skaitė dr. J. Adomavičius. Narės parodė didelį susidomėjimą ir pravedė karštas diskusijas. Prie kavutės svarstė įvairius ateities planus, pageidavimus ir sugestijas naujai valdybai, kuri pareigomis pasiskirstys šiomis dienomis.

ORGANIZMO LAŠTELES, AUGINAMOS LABORATORIJOJE

Mokslininkai jau nuo seniau mokėjo laboratorijose išlaikyti gyvas ir auginti žmogaus kūno ląsteles. Bet jos išaugdavo iki tam tikro tankumo ir sustodavo daugėti. Dabar rastas būdas gyvių ląsteles auginti tokiam tankume, koks yra natūraliame kūne. Anksčiau laboratorijose tokio tankumo jos nepasiekdavo. Dabar laimėjimas pasiektas sudarant dirbtinį maitinimo cirkuliavimą, kaip tai būna organizme kraujo indais.

Iš Lietuvių moterų federacijos Chicago klubo. Lietuvių Tautinių namų surengtos kultūrinės popietės su dr. V. Sruogiene 1973 m. vasario mėn. 4 d. L'et. Taut. namuose. Iš kairės į dešinę sėdi: LMF vald. pirm. K. Leona-tienė, dr. V. Sruogienė, buvusi ilgametė vald. pirm. M. Krauchunienė, stovi E. Songinienė, E. Diminskienė, J. Kerel'ėnė, A. Velbasienė, M. Macevičienė, E. Sidzikauskienė ir A. Gudaitienė.

Nuotr. Zigmo Degučio

DAINUOJANTI PRAURIMĖ

Mūsų kultūrinių parengimų dainuojančio, smuikuojančio ir lankytojų Chicagoje Praurimės vardas primena visados gražaus dainavimo išgyvenimą, ypač pastaraisiais metais. Tačiau Praurimė dainuoja nuo kūdikystės dienų — tolimoj Tauragėj — kur jos tėvas Krasauskas dainavo Strolios chore, o motina su trimis dukromis, įskaitant Praurimę, sudarė net kvartetą! Išskirtinai, Praurimė nuo trejų metų amžiaus jau buvo vaiku darželio "soliste".

Išrauta karo audrą iš Lietuvos, dainingoji šeima ir Vokietijos stovyklų prieglobsty nesiskyrė su daina. Ypač Praurimė, kaip našta us dainos talentas, lankydamą gimnaziją Rotenburge, dažnai dainuodavo ir vaidindavo stovyklos parengimuose. Šeimai emigravus į Chicago, Praurimė greta bendro lavinimosi aukštesnės mokyklose, siekdama profesinio balso lavinimo, perėjo net keletą dainavimo mokytojų, ilgiau ar trumpiau apsidodama jų studijose. Tuo laiku ji pradėjo plačiau reikštis mūsų ir amerikiečių parengimų scenose. Pvz., tada ji laimėjo pirmą vietą Morris B. Sachs amerikiečių televizijos varžybose už solo dainavimą. Ilgesnį laiką ji buvo muziko K. Steponavičiaus "Pimryn" choro gausių pastatymų lyrinio rolių solistė, pvz. Laumės — Pažas, Cigono barone — Arseno, Parduotos nuotakos — Maženka, Šiknos sparmio — Adelė ir kt.

Mūsų spaudos kritikų jos pasirodymai buvo vertinami, kaip "išskirtinai malonaus tembro lyrinis sopranas, teikiantis daug vilčių..." (J. Kreivėnas). Didesniuose koncertuose ji žavedavo publiką operų ištraukomis ir dažniausiai lietuviškais dainomis.

Su dainuojančiu, smuikuojančiu gyvenimo draugu Ištėkėjusi už dr. Leonido Rago, Muzikų, poetų, kultūrininkų suėjimai

Ištvirtinę puikiai materialiniai Bloomingdale (Chicago priemiesty), Praurimė ir Leonidas neretai pasikviečia į savo erdvius ir puikius namus mūsų muzikus,

poetus ar kitokius kultūrininkus, kurie turi progos pademonstruoti savo meną jų skoningai įrengtame salone, o paskui padiskutuoti svarbius klausimus prie gausaus vaišių stalo. Ragai augina sūnų Paulių ir dukrą Laurą. Abu vaikučiai auginami susipratusiai lietuviams — lanko Melrose Park lituanistinę mokyklą, šoka tautinius šokius ir lavinasi fortepijono muzikoj. Doktoras Leonidas turi didelę klientūrą, ir tik darbščiosios Praurimės dėka jam lieka laiko lydėti žmoną žavingos dainos ir muzikos keliais. Ivariais jų gyvenimo iškarpu atvejais — Praurimė turėdavo daug progų dainuoti amerikiečiams, būdavo daug gražių atsiliepimų apie jos dainavimą jų lokalinėje spaudoje — tačiau iš kuklių Ragų namų tos žinios mūsų spaudos nepasiekdavo.

Pastaruoju laiku Praurimė rengiasi Motekaitienės studijoj su J. Savrimu ir V. Radžiu labai rimtam ir dideliu C. Debussy "Sūnau palaidūno" Motinos Lia vaidmeniu. Jame yra dainos žvaigždžių pamėgtoji arija, supinta iš gilių motinos pergyvenimų, paklydus ir išėjus sūnui iš namų. Taip pat jausmingi duetai su sugrįžusiu sūnum ir visos šeimos didingas trio Dievo garbei už sūnau grąžinimą namo. Praurimė Lios vaidmenyje turi progos atskleisti savo balsą visam pasiekiamam pajėgumui ir grožy, kaip ir kiti du jos partneriai. Šį įsceni-žuotą veikalą parodys publikai tėvų jėgų "Laiškai lietuviams" metiniam premijų įteikimo parengime kovo 17 d. Jaunimo centre. Sekantį mėnesį Praurimė, pakviesta maestro A. Kučiūno, dainuos Chicago lietuvių operos stamotoj "Carmen" Fraskitos vaidmenį visuos spektakliuos. Sėkmės Praurimeil L. S.

Kaip panaikinti rašalo dėmes

Rašalo dėmės, ypač vadinamo "ball-point" plunksnačio, neįmanoma lengvai panaikinti. Skalbiama drabužių rašalo dėmės reikia apipurkšti p'auku purkštuvu, o tada plauti. Jei dėmė "užsispyrusi", dar sykį pakartoti

Ar moterys miegalės?

Studijos rodo, kad, vidutiniai imant, vyriškis miega 25 minutes mažiau kas naktį, negu moteris.

PENKTAS "HAMLETO" VERTIMAS LIETUVIŲ KALBON

Lietuvoje atrastas penktas, niekur neskelbtas ir scenai nepanaudotas, Sekspyro "Hamleto" vertimas į lietuvių kalbą. Vertimo autorius-pedagogas, kalbininkas ir literatas Stasys Naginskas (1891—1955). Rankraštis saugomas Pedagoginiame muziejuje Kaune. (ELTA)

Ses. M. Ignė Marijošiūtė, bendrabučio vedėja su ses. Onute Mikalajze, "Eglutės" redaktore, išvyksta studijoms.